

VIGRED

»VIGRED«, ženski list z Modno in Krojno ter Vzorčno prilogo. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.—. Če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le Din 20.—. Za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.—.

Izdaja konzorcij »Vigredi« (Vida Masič) v Ljubljani, Masarykova c. 12. Uredništvo (odgovorna urednica Zora Požnel) in upravništvo Masarykova cesta 12, Vzajemna zavarovalnica. Telef. št. 3519. Tiska Misijonska tiskarna v Grobljah. Za tiskarno odgovarja A. Trontelj C. M.

Sklep uredništva 10. dan prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nenaročenih prispevkov ne honorira.

Rokopisi in vsi dopisi, ki se tičejo vsebine lista, naj se naslove na uredništvo, vsi dopisi glede priloge na upravo. Naročila, reklamacije in naročnino sprejema uprava »Vigredi«. Uredništvo in uprava: Masarykova c. 12.

V S E B I N A :

Rojstvo (M. Stepanova). — Gospodov dan (Zofka Vivoda). — Mati (Dr. I. Česnik). — Moja roža († Draga Beloglavec). — Razstava Ženske zveze (La.). — Zastopnici poljske mladine (M. D.). — Ave (A. Galetova). — Trnje (F. J.). — V življenje (J. Borštnar). — Lepota slovenske zemlje (M. Berce). — Ameriške Slovenke (R. B.). — Preskrba brezposelnih delavcev (R. Smersu). — Deklica na tuje gre... Iz domačih krogov. — V naših domovih.

VIGRED

ima v zalogi in priporoča:

Mati vzgojiteljica . .	16 din
Henoh Arden	8 din
Materam	3 din
Kuhaj varčno in dobro . .	3 din
Praktični nasveti gospodinji	3 din
Predavanja social. tečaja	10 din

VIGRED

ŽENSKI LIST

LETO 1938

september št. 9

Mara Stepanova:

Rojstvo

Tema. Tema.

Vsemirja brezoblična nič.

Od vekomaj nekje, glej, Bog prebiva,
v mrakove težke večni duh Mu sniva.

— Ustvarilo bi svet —, Hotenje pravi;
s premislekom vsevedni Volji pot utira.

In Misel vsemogočna si za kratek čas
najlepše iz najlepših snov izbira.

Nad težkim mrakom Volja je z Besedo stala:

— Ustvarila bom svet, temo in dan.

A čujte in strmite: v ta svet prostran
Človeka, krono stvarstva, bom poslala. —

Vsevednemu se čelo je zmračilo:

— Premagana Tema se bo nad lučjo maščevala:

v grozotne borbe, v strašen greh vkovala
človeštvo, ki na kriva pota se bo razgubilo. —

Brezmejna vsa, Ljubezen je Prédenj stopila:

— Ustvari ga, človeka, okusiti mu Sebe daj!

Vseh tisoč vekov bolečine,

ki sam si jih zapisal je še pred vstvarjenjem svojim,
neskončno rad bo daroval

za hipec doživetja Tebe,

božanskim rokam Tvojim. —

Vsevednemu se čelo je zjasnilo:

— Ustvarim Ženo, preden z besedo stvarstvo hočem!

Ustvarjam Te, še preden sonce bo svoj kras razlilo

k Tvojim nogam,

ustvarjam Te, še preden morju bom začrtal meje v svet prostran!

Ustvarjam Te, še preden cedro bom v goro zasadil,

in preden roži na Libanonu bom list ogradil!
Ustvarjam Te! Ne bo je sile, ki bi Tvojo moč zlomila!
Ti, Čista, boš rešila rod, ki bo po Tebi vstajal
iz težkih dni, ko bo o meni in o sebi zdvajal.
Prišel bo dan, ko bo v meso beseda Moja spremenila
hotenje Moje :
takrat Edinca mojega, Izbrana, boš rodila.
Boš Mati žrtev, bolečin:
zgubljeni rod človeški, odrešil Najin bo edini Sin!

Zofka Vivoda:

Gospodov dan

Nedelja! Kako lepa si, kako polna božjega blagoslova, kako polna miru in počitka!

Nedelja v kmetski vasi. Kdor je ni doživljal na deželi z vso dušo, kdor ni prodril v njeno sveto tišino z utripom svojega srca, ta ne doume, kako lepa je, kako vse drugačna kot v mestu.

Že sobotno zvonjenje, ki zveni večkrat v ubrano pritrkavanje, uvaja vasice v razpoloženje pred dnevom Gospodovim. Že od nekdanj ljubim ure, ko se oglašajo zvonovi: zdaj od farne cerkve, kjer zadone mogočno in ubrano in potem od bližnjih in daljnih vasi. Tudi skrita Stiška vasica ne ostane na dolgu, ko se prej oglasi še sv. Štefan in za njim sv. Ambrož. In še celo sv. Izidor je večkrat pozvonil ob sobotah in oznanjal svojim planinskim ovčicam in vsem, ki so prišli v planinsko kraljestvo, da se bliža dan Gospodov.

Ko greš potem v mraku skozi vas, vidiš, kako se vse pripravlja, da dostojno sprejme in preživi dan, ki ga je Gospod zbral za se.

Pridne roke gospodinj in hčera pometajo pred hišami in po dvoriščih. V kuhinji je vse očiščeno, vse se blesti od snage in hišna tla so lepo poribana, javorjeva miza pa taka, da jo je veselje pogledati. Seveda bo jutri pokrita s prtom, ki so ga dekleta same naredile in cvetje z domačega vrta bo dajalo sobi kaj prijeten dih toplote in domačnosti.

Dekle stopi še tja na vrt in natrga svežega cvetja, ki ga poveže v pester šopek. Tja v znamenje ga ponese Brezmadežni in prižge še rdečo lučko. Saj je sobota večer in tedaj ne sme biti kapelica brez luči. Ko odmoli družina rožni venec, pripravi gospodinja še perilo in praznično obleko za otroke in sladek spanec objame vso družinico. Tiha, zvezdna noč kraljuje nad vasicami. Vse je mirno, le v dalji se čuje fantovsko petje, ki zamira tam pod belimi planinami.

Nedeljsko jutro! Ko zvoni ob štirih zjutraj pozdrav dnevu, se že dramijo naše vasice. Poljancem se še ne mudi toliko kot gorjancem. Slednji

so zgodaj na nogah. Skoro dve uri je dolga njihova pot in ob šestih je že prva maša, h kateri pohiti gospodinja in če mogoče tudi gospodar. Kako lepo je, ko se v temini zimskih nedeljskih juter pomikajo ljudje s prižganimi bakljami po hribu. Zdi se ti, kot bi nevidna roka prižigala plapolajoče luči tam po Kozjem bregu in Grajskem hribu.

Jutranje sveto opravilo. Cerkev je polna. Skoro same matere in očetje. Roke, te raskave in zdelane roke kmečkih gospodinj se trdno sklepajo k molitvi in ustnice se lahno pregibajo, ko prosijo za otroke, za moža, pa še za polje in živino. O, koliko je prošenj, koliko želja, koliko molitve h Gospodu! Saj je življenje premnoge kmečke matere tako silno trpko, tako polno trpljenja, tihega in vdanega, za katerega ne ve nihče kot le On, ki ga sprejema ob nedeljah v svoje srce in ji je tolažba za naslednje težke dni.

Ob desetih je cerkev polna mladine: otroci, fantje, dekleta. Tu je zbran mladi cvet vse fare. O, da bi ga Gospod blagoslovil, da bi hodil poštena pota svojih preprostih mater in očetov, da bi ne silil v mesta, v tujino, kajti mesta nam navadno vračajo dekleta, ki niso v ponos svojemu rod-nemu kraju. Dekle, če moreš, ostani doma, okleni se domače zemlje z lju-beznijo, obdeluj jo in trpi z njo, saj tako lepo pravi naš Župančič:

»Sveta si, zemlja, in blagor mu, komur plodiš —
z oljem mu lečiš razpokano dlan,
shrambe mu polniš in vina mu vračaš za znoj.«

Ko zazvoni poldan in odmoli gospodar »Zdravo Marijo«, sede družina za mizo, da se okrepča s hrano, ki je danes boljša kot druge dni.

Ženski svet je s pospravljanjem po kosilu gotov in že kliče zvon k po-poldanski službi božji. Mati in hčerke gredo v cerkev, možje so pa ta čas varuhi v domači hiši. Prelep je pogled v naši cerkvi na množico belih svi-lenih robcev, ki še krasi glave naših kmečkih žená. Ali ni najlepše pokri-valo za naše žene in dekleta lep svilen robec v različnih barvah, s pestro uvezenimi enakobarvnimi rožami. Žal, da moda vse to izrinja po nekaterih podeželskih krajih, pri nas se je, hvala Bogu, še ohranilo. Kadar mi pogled splava na to množico tam po cerkvi, se mi zdi, kot bi se v lahnem, pobožnem vetriču zibali beli cvetovi na rožni poljani.

Nedeljsko popoldne. Pred hišo, v prijetni senci košatih orehov se zbe-ro sosedje. Danes imajo čas, da nekoliko pokramljajo med seboj zaupno in prijateljsko. Ni povsod udomačena ta navada, pri nas na Notranjskem vem, da je svoje dni bilá in so možje marsikako pametno rekli, žene pa prav tako niso zaostajale.

Pa si privoščita gospodar in gospodinja tudi kratek izprehod. Tja na polje jih vodi pot. Izprehajata se z otroki vred po zelenih poljih, bujno ra-stočih njivah in med težkim, zibajočim se klasjem in z nežno skrbjo ogle-dujeta prelepo rast in tiho prosita v srcu, da bi Gospod blagoslovil delo, težko delo njihovih žuljavih rok. V vsaki bilki, v vsakem klasju je kapljica znoja in zato jim je vse to klitje, vse to zorenje toliko dražje, ko je porojeno v trdem delu.

Zadovoljstvo in sreča seva raz lica družinice, ko zapušča v mraku svoja polja in njive in se vrača polna najlepših upov za bodoče dni v svoje domove. Po večerji se gospodar in gospodinja še pomenita o delu za prihodnj teden in večerna molitev, kot zahvala za lepo preživete ure zaključí dan Gospodov.

Franjo Neubaer:

Čudežna roža

Pognala je čudežna roža:
iz popja ji cvetje hiti,
vesela je čistosti svoje,
ki mlada in zdrava žari.

Ti Stvarniku le si cvetela
On bil je Tvoj večni vrtnar,
poklonil Te materi sveti
in dal Te očetu je v dar.

In angeli so zalivali,
gojili Tvoj čudežni kras,
ne svetu, le Bogu nosili
o Tvoji lepoti so glas.

Zato Te nebeški je ženin,
za svojo nevesto izbral,
na zemlji pa Tvoje devišstvo
le v varstvo je ženinu dal.

Dr. Ivo Česnik:

MATI

(Nadaljevanje).

Spominčica njene gostoljubnosti

»Najin zadnji razgovor se je končal z običaji kresnega dne. Še marsikateri praznik v letu je bil povezan s starimi šegami in mi je ostal v prijetnem in sladkem spominu. Marsikateri me pa spominja Vaše gostoljubnosti. Le-ta se sicer ni naslanjala na noben praznik ali godovni dan, ker ste jo izkazovali, kadar je bila prilika. Vendar so je bili deležni predvsem sorodniki na cerkveno opasilo — na nedeljo farnega patrona sv. Lenarta in podružničnega patrona sv. Danijela, na Veliki in Mali Šmaren, ko so se nekateri vračali preko naše vasi z božje poti v Logu na svoje domove in se ustavili pod našim krovom, ter na svoj in očimov godovni dan. Deležni so je bili potrebni popotniki in berači, deležni so je bili tudi študentje. Zglašali so se moji znanci in prijatelji, pa tudi neznanci, ki jim je počitniška lista Slovenske dijaške zveze dajala priliko, da so me obiskali. Nikdar niste bili nevoljni, da sem Vam povzročil s tisto počitniško listo precej truda in dela.«

»Saj nisem imela opravka le jaz; tudi druge matere, zlasti pa podeželski župniki so sprejemali popotne dijake. Zakaj bi se hudovala? Študentom in tebi sem napravila veselje. Bogati so lahko potovali po železnici in si ogledali svet, revni so pa peščili iz kraja v kraj in si ogledovali

lepo božjo naravo. Najbolj so mi ostali v spominu tvoji trije prijatelji; eden je bil velik in močan, ki je v počitnicah tudi kosil kot dninar, da si je prislužil za knjige, druga dva sta pa bila majhna in drobna, a oba živahna in zgovorna.««

»Že vem, že vem. Nekaj dni sem jih pridržal na rojstnem domu. Ravno o pravem času so prišli, ko so bile zrele hruške in je zorelo grozdje po vinogradih. To so bili res moji prav dobri prijatelji. Tisti največji Janez sedaj pastiruje v gorati župniji na Dolenjskem, drugi France Ljubljčan je malce zrastel in je še vedno tako zgovoren ter se ukvarja danes s sodnimi spisi, tretji najbolj droban in nežen, Tonček Erjavec, pesniška duša izpod Šmarne gore, meni najljubši in najdražji, pa spi večno spanje na Velikem Lošinjju, kamor je šel kot mlad kaplan iz Žužemberka iskat zdravja za pljuča v februarju 1910, a ga je tam zalotila smrt.

S tem-le zadnjim prijateljem sva tudi stanovala skupaj v osmi gimnaziji v Vrhovčevi ulici, največ občevala, razmišljala, ugibala in študirala in prebirala slovenske pesnike, ruske in druge literate v nemških prevodih. Tonček je čital Lermontova in Kolcova v ruskem izvirniku. Pesnikoval je in objavljaj svoje prvence v »Angelčku«, »Vrtcu« in »Dom in svetu«, — jaz sem se mučil s prozo in nezrele sadove nosil »očetu« Kržiču — uredniku »Vrtca« in jih pošiljal Družbi sv. Mohorja.

Koliko lepih pesmi je ta moj dragi prijatelj zapel? Kako jih je recitiral! Sicer večkrat enakomerno brez prevdarka, a vendar z globokim glasom in počasi, kakor so mu počasi zoreli v duši. V bogoslovju se je zresnil njegov značaj, pogled se je obrnil na znotraj, Kristova sveta misel ga je navdala s tolikim zanosom in ljubeznijo, da jo je zajel v »Božjih pramenih«, »Ekstazi« in »Ognjenih barvah«, »Skepsi«, »Ženi« in »Grešniku« in še toliko drugih, n. pr. v pesmi »Dragotin Kette«:

Zakaj iz dne in iz noči v obraz
strme velike sfingine oči?
Iz njih blesti tema in diha mraz,
le smrtna solza medlo v njih gori...

Ta smrtna solza, ta skrivnostna luč!
Gori in sveti vedno iz teme.
Odpiraš vrata k Bogu — Kje je ključ?
Kako skrivnostno sfinga vate zre.

Ob blesku smrtne solze — ah tedaj
pred njega hočeš, ki je večni Bog.
Odpro se vrata in zasveti raj...

Iz gine sfinga — vera se rodi.
Pred Njega kloneš, Bog, tvoj mili Bog!
Resnice žarki ti lijo v oči...

Kako lepo in z veliko čustvenostjo je izoblikoval to misel v »Božjem vrtu«:

Skozi rdečo gotsko rožo zarja
v jutru pada na blesteči mozaik
in na kelih, mašniku na glavo
in na sveti žrtvenik.

Z zarjo siplje tajna milost božja
v verna srca, kakor rosa v božji raj,
da odpro se mlade rajske rože
zvesto k Bogu vekomaj.

Iz nedolžnih kelihov do neba
vroči vonj dehti, molitve večni dar
in z veseljem božjim svoje rože
z žrtvenika zre Vrtnar.

Kako je znal opevati slovo kmeta »Starca« od zemlje? Kako globoko
čustvo diha iz te preprosto dovršene pesmi! Evo jo:

Dehteča zemlja moja, raj srca nekoč
in tvoja grud, tako deviško mlada!
Nocoj te ljubim kakor še nobeno bridko noč,
nocoj, ko žalost mi v žilave ude pada
in srka jim poslednjo kri in moč.

Razširim čezte težke roke naj
v pozdrav in blagoslov — čez sive senožeti,
čez blede ravni in čez poljski raj;
tu s trdim trudom tebi grudi sveti
zakopal pot in kri sem svojo v mehki naročaj.

Saj moja, še nocoj si moja, zemlja ti.
A jutri. — Sin že svoje voli vpreže,
čez rosni pot, čez mojo srčno kri
v jutranji hlad kadeče brazde vreže,
in moja mrtva moč v njegovih žilah oživi. —

Zelo nežno je kramljal o materini ljubezni do otročička v »Uspavanki«:

Spavaj, milo dete moje,
sladki angel moj,
oj, ničesar se v naročju
mojem ti ne boj!

Pa bo angelček krilatec
prihital z neba,
pa ti bova uspavanko
pevala oba.

Skrbno bom te varovala
zlato dete ti,
sladko pesmico ti pela,
zrla ti v oči.

Ej, tedaj pa, dete zlato,
le zapri oči
in zasnivaj mi v naročju
gorkem brez skrbi.

Jaz pa bom nad tabo čula
kakor angel tvoj,
tiho zate bom molila,
dragi ljubček moj.

Z veliko skrbjo in ljubeznijo je vabila mati sina iz tujine, da bi ga vsaj
še enkrat objela, in mu klicala:

Ah, povrni, dragi sinek,
k mamici se spet!

Silno otrokovo ljubezen do umrle matere je izoblikoval v »Siroti«:

Mamica zlata
v tihi gomili!
kolikrat kruhek
ste mi delili,
kolikrat v posteljco
me položili,
križek na čelce
mi naredili.

Kolikrat božali,
laske gladili,
kolikrat v ustna
me poljubili —

Mamica zlata
v tihi gomili . . .

Pa so k Vam prišli
tuji ljudje,
da Vas v gomilo
spat polože . . .

Mamica, v očke
solza mi sili —
mamica zlata
v tihi gomili . . .

V »Mojem oltarčku« pa je poklonil Devici Mariji prekrasen šopek cvetja:

Tam ob steni pisani,
z rožami porisani
Tebi, o kraljic Kraljica,
sem oltarček zgradil.
V lončke cvetke sem posadil,
jih postavil na oltarček —
ah, tak majhen darček! —

Lučka s stropa dol visi
z rdečim plamenčkom gori
in obseva tvoja lica
o Kraljic Kraljica. —

Tudi v srcu sem si zgradil
tak oltarček, vanj posadil
čednosti sem lepih . . .

Tudi lučka plameni
v srcu pred oltarjem mi,
pa ne ugasne mi nikdar —
saj užgal jo je Tvoj žar;
Da, ljubav do Tebe,
o Kraljic Kraljica,
mila božja Porodnica!

Za tem mojim najljubšim prijateljem iz mladih let mi je večkrat težko srce, a lep in prijeten spomin. Toliko njegovih pesmi zasluži, da bi jih spreten ljubilej slovenske lirike zbral v posebno zbirko! S temile skromnimi jecljajočimi besedami sem se neznatno oddolžil njegovemu spominu.

Tem trem prijateljem sem razkazal tiste dni lepoto Vipavske doline in jih seznanil z vipavskimi dijaki. Občudovali so tri mogočne, srebrnočiste izvire Vipave in se hladili v znameniti gostilni »Pod skalco« v senci košatih kostanjev ob njenem žuborenju. Pravijo, da je privrela in podzemeljskega Divjega jezera pri Idriji. Toda kdo ve, kje se zbirajo njene vode? Bržkone v skrivnostnih jamah nanoških in pivških, morda tudi trnovskih planot. Vrelci izbruhajo na dan do 60.000 m³ vode, ki nikoli ne usahne. Vendar je enkrat usahnila. To je bilo ob potresu 31. avgusta leta 1838. Tedaj je pri izvirkih začela teči nazaj v jame ter se ni prikazala celih 6 ur na beli dan.

Ogledovali smo si razvaline »Starega gradu«, ki je stal nad Vipavskim trgom že v 13. stoletju, nato pa trg, katerega usoda je bila skozi stoletja povezana z usodo raznih plemenitaških rodovin, ki so tu gospodarile: Ostrovičanov, Herberšteinov, Turnških in naposled Lanthierijev. Bili so tujci in niso povzdignili ne trga ne Vipavske doline, kakor sta oba zaslužila.

Ogledali smo si cerkev, ki stoji med drugimi poslopji in za to njena zunanost ni napravila tako veličastnega vtisa kot notranost: njen krasen prezbiterij, z velikim oltarjem iz belega marmorja, nad njim pa slika sv. Štefana, na levo in desno na stenah slike iz življenja sv. Štefana, ena lepša kot druga, delo mojstra Wolfa, ki jih hodijo občudovat tujci. Ogledali smo veliko šolsko poslopje, — v njem je bilo dovolj prostora za štirirazrednico in za stanovanja učiteljskega osebja. Nad glavnimi vrati se je blestel napis z zlatimi črkami: Veri in omiki. To šolo je zgradil leta 1861 s cerkvenim denarjem tedanji zaslužni dekan Jurij Grabrijan, ki je sklical 14. avgusta 1870. v Vipavo znameniti narodni tabor.

Na vzvišenem prostoru nad trgom se je razgledovalo nad lepo dolino, vasmu in cerkvami ob pobočjih gričkov, mogočno župnišče. Tudi to veličastno poslopje je bilo sad vnetega dela dekana Grabrijana. Ogledali smo si grofovski grad Lanthierijev sredi trga in obiskali znamenito klet Kmetijskega društva, ki je s svojim vzornim kletarjenjem in vinorejstvom dalo izbranim vipavskim vinom velik sloves na Češkem, Nižjem Avstrijskem in celo na Poljskem, da ne imenujem nekdanje Kranjske. Iz ljubezni do vipavskega ljudstva so to vzorno klet ustanovili s pomočjo Hranilnice in posojilnice prerano umrli dekan Erjavec, posestnik Uršič iz Št. Vida in njen vneti in vzorni kletar in gostitelj študentov Rafko Premrl.

Še na Nanos k sv. Hijeronimu ali na Angelsko goro bi bil rad zvalil prijatelje, a so vabilo odklonili z vljudnim opravičilom, da nimajo primernega obuvala in obleke.

Štiri dni so vživali Vašo gostoljubnost, nakar so se vrnili čez Hrušico na Logatec in po železnici domov.«

(Dalje prihodnjič).

† *Draga Beloglavec:*

V MOJEM VRTU

V mojem vrtu nagelji
ko rdeči plameni gore;
a kelihi težki so rose:
v molku noči se solze.
V mojem vrtu so steze:
ko roke, plahe in bele,
vse drobne vijo se ob gredah:
stopinje vesele so onemele.
V mojem vrtu z rožami
trnje spleta vence.

V trnjeve rože ujet je spomin,
v spominu: žalujke so sence.
Krog mojega vrta je stena:
strma do samih nebes.
Ne vrat ne oken; bršljan le
pokriva jo čez in čez.
A vendar v vrtu roža rdi
sredi trnja in mrzlih sten.
Kaj bo, ko bo se osula —
in bo dahnila v vrt moj — jesen?

La.:

Razstava Slovenske kršč. ženske zveze

Ob dneh velikega mednarodnega tabora mladine je praznovala tudi Prosvetna zveza, ta matica naše slovenske prosvete, svojo 40 letnico. Ob tej priliki je priredila razstavo v veliki frančiškanski dvorani in je k sodelovanju povabila vse včlanjene organizacije in tudi one, ki so se v teku let osamosvojile in prešle v lasten delokrog, a so vendar izšle iz nje. Med temi je bila tudi Slovenska krščanska ženska zveza.

Ker je imela ta precej velik načrt glede svoje razstave, ji je razstavni odbor dodelil stransko dvorano, ki je primerno razdeljena, dala komaj dovolj prostora za razstavo Ženske zveze.

Lepo in enotno je bil prirejen razstavni prostor. Z nekoliko više ležečih oken je padala svetloba v prvi prostor, kjer je bilo na petih prostranih mizah prikazano delo in izdelki gospodinjskega tečaja, katerim Ženska zveza posveča posebno pozornost v mestih in na deželi ter posebno še v industrijskih krajih. Ob vhodu na levo je stala lepo, dostojno in pravilno opremljena mizica za previdenje. Vsakdo se je ustavil ob njej in marsikatera gospodinja je z večjim pogledom pomerila, če je vse tako, kakor je prav. Zelo primerno za razstavo! Mnogo je dandanes gospodinj, celo dobrih krščanskih, ki so vse v zadregi, kako in kaj je treba pripraviti na mizo, če pridejo k bolniku z Bogom. Tu je imela vsaka priliko, da si je ogledala potrebne prte in njih izdelavo, posodje in priprave, ki so za to potrebne. Videli smo, kako so si nekatere obiskovalke razstave to kar zapisovale.

Ob desni roki pri vhodu je bila nameščena velika miza z različnimi aparati in električnimi stroji, ki jih je razstavila v gospodinjski razstavi mestna elektrarna. Ob desni steni dalje je bila zopet dolga miza z najrazličnejšimi kuhinjski stroji in strojčki, ki jih je v teku let iznašla največ ženska iznajdljivost, da si je z njimi pomagala pri kuhinjskem delu, da si je prihranila na moči in času, delu in denarju. Te priprave, stroje, orodje in kuhinjski pribor je razstavila tvrdka Schneider-Verovšek. Zlasti ob tej mizi so se ustavljale podeželske obiskovalke, ki si tako zelo žele in tudi v resnici potrebujejo pripomočkov, da zmorejo vsestransko delo na kmečkem domu, ki ni samo v kuhinji in ne samo v hlevu in ne samo na polju, ampak povsod hkrati in mora biti gospodinja na kmečkem domu prava umetnica, da vse to zmore. Z zanimanjem so ogledovale razstavljene predmete in se zlasti zanimale za cene in je marsikatera, ko je zvedela zanjo, sklenila, da si gre to ali ono kupiti k tvrdki, ki je imela razstavljeno. — Pri prvi mizi pa so se ustavljale bolj mestne gospodinjice, ki imajo elektriko in plin v domu, da se morejo okoristiti s pripomočki za kuho z njima. Marsikatera podeželska obiskovalka pa je napravila tudi sklep . . . »ko dobimo v našo vas elektriko!« Upati smemo, da bo elektrifikacija podeželja prav v ženah imela močne pobornice, k čemur jih je pripravila ta razstava.

Sredino prostora je zavzemala lepa ženitovanjska miza. Porcelan, steklo in pribor je razstavila tvrdka Klein, Volfova ulica. Zelo primeren

nakit — mirtine vejice — so priredile članice šempeterskega ženskega odseka, ki so kot najbližji odsek Ženske zveze, ki ima stalne gospodinjske in kuharske tečaje, prevzele gospodinjsko razstavo kar v svoje roke. Zanimivo je bilo gledati obiskovalke zlasti, kako so z večjim očesom motrile okiteno mizo in se že med seboj razgovarjale, kako bodo naredile o priliki poroke v domači hiši, to in to že tako, kakor je tu; ono tam in ono pa čisto drugače, ker si ne morejo ničesar izposoditi, ampak delati le s tem, kar premore dom.

Levo steno od vhoda, t. j. ono pod okni, pa so na dveh mizah napolnila »dela pridnih rok«. Ena je bila polna kuharskih izdelkov, zlasti poslastic, zelo lepo in okusno izgotovljenih: od preprostih keksov, do najfinejših izdelkov skoro že slaščičarske umetnosti. Razumljivo, da so se obiskovalke razstave tu posebno dolgo mudile in z zanimanjem prebirale napise teh sladkih izdelkov. Posebno hvalevredno na tej ženski razstavi je namreč bilo to, da je bilo pri vsakem razstavljenem predmetu napisano na listku, enotno in lično, pravilno poimenovanje tistega predmeta; kajti ni večje težave, ko prideš na to ali ono razstavo, ogleduješ in tudi marsikaj vidiš, kar te v resnici zanima, ne veš pa pozneje, ko bi rada govorila ali pripovedovala o tem, kako naj stvar imenuješ. Marsikatera obiskovalka si je hotela tudi kar na licu mesta prepričati, če so ti izdelki tudi tako dobri, kakor so lepi in bi bila rada kupila to ali ono. Toda nadzorstvo ni dalo ničesar raz to mizo, vsaka pa si je lahko zunaj pred razstavo pri prijaznih šempeterskih gospeh napolnila torbico in dobila tudi sladke pijače.

Druga miza ob levi steni in stena nad njo pa sta bili polni ročnih del v najrazličnejših tehnikah in izdelavah, od najpriprostejše do najfinejše. Da so se mogli pokazati vsi najrazličnejši izdelki v ročnih tehnikah, ki jih goji Ženska Zveza pri svojih gospodinjskih tečajih, so razstavile n. pr. šempeterske žene in dekleta s svojega tečaja prtičke in prte, pregrinjala in zastorce, robce, torbice in rokavice; moravska dekleta s svojega tečaja izdelke iz domačega platna: prte v narodnih vezeninah, prtiče in brisače; delavska dekleta iz Kroke pa s svojega tečaja kvačkane in pletene prtiče, torbice v različnih izdelavah, male preproge in večje zastore i. dr. Žal pa, da je bilo vsega tega ročnega dela toliko, da bi se moral prav ob tej mizi človek ustaviti kar za pol dneva, če bi hotel vse dobrega ogledati.

Na steni med okni so bile nameščene nekatere slike gospodinjskih tečajev, nekaj počitniških kolonij in prirejenih zastav, vendar daleč ni niti en procent vseh tečajev, katerih število je kazala velika razpredelnica na desni steni.

Ta pregled je v glavnem nakazal te-le podatke za dobo od ustanovitve Slovenske krščanske ženske zveze 1919 do 1938. Odborovih sej 320. Predavanj za članice ženskih in deklških odsekov 520. Prosvetno-organizatorični tečaji so bili v Ljubljani v letih 1931-32-33 in je bilo udeleženk 68. L. 1932 so bile tekme iz zdravstva »Prva pomoč« teoretično in praktično iz gospodinjstva pa smo teoretično. Tekmovalo je 11 deklških odsekov od katerih so prejeli Moste, Šmartno pri Litiji in Šmarje pri Jelšah prve na-

grade-domače lekarne. Zdravstvene tečaje, teoretično in praktično, iz nege bolnika v domači hiši, prve pomoči v nezgodi in nege dojenčka prireja Ženska zveza po tri nedelje zaporedoma v enem kraju. Od l. 1936 do 1938 je bilo 20 tečajev; udeležba pa 840 žena in deklet.

Gospodinjski tečaji, ki trajajo po 12 tednov in zaposlujejo istočasno po 16 deklet, ki jih uvajajo teoretično in praktično v splošno gospodinjsko delo, so vsa leta obstoja Ženske zveze najbolj iskana zaposlitev pri včlanjenih edinicah, da jim ni niti možno vsem ustreči. V letih svojega obstoja jih je oskrbovala Orliška zveza, ki je imela: l. 1924 tečaj v Cerknici, 1925 v Žireh, Sodražici, Gorjah, Poljanah nad Škofjo Loko, v Št. Pavlu pri Preboldu; v Starem trgu pri Ložu. Leta 1926: V Dolu pri Hrastniku, Gorjah, Moravčah, Hrastniku, Javorju nad Škofjo Loko, na Krki, v Poljanah nad Škofjo Loko, v Zagorju. Leta 1927: na Bledu, Krki, Trati nad Škofjo Loko 2 tečaja, v Radečah pri Zidanem mostu 2 tečaja, v Rovtah, Preddvoru. Leta 1928: v Dobu pri Domžalah, Dobropolju, Vel. Laščah, Stari Loki, Višnji gori in Solčavi. Leta 1929: Višnji gori, Dobropolju, Št. Pavlu pri Preboldu in v Kropi.

Ženska zveza pa je gospodinjske tečaje vršila že deloma istočasno, deloma pa je prevzela prirejanje teh tečajev v letu 1929 in dalje, ko je bila Orliška zveza razpuščena. Tako je imela: leta 1926 gospodinjski tečaj na Breznici. Leta 1929: Na Ježici, Igu. Leta 1930: na Ježici, Igu, v Borovnici, Ovsišu, Šmarju pri Jelšah, na Vrhniki. Leta 1931: v Kovorju, Logatcu, Poljanah nad Škofjo Loko.

V letih 1932 do 1936 pa je zaradi razpusta Prosvetne zveze moralo počivati tudi delo Ženske zveze.

Leta 1936 je zopet pričelo splošno prosvetno delo in je Ženska zveza imela gospodinjski tečaj v Bohinjski Bistrici in Radečah pri Zidanem mostu. Leta 1937: na Breznici, Dobrovi, v Poljanah nad Škofjo Loko. Leta 1938: v Dol. vasi pri Ribnici, Moravčah, Toplicah pri Novem mestu.

Če računamo, da je bilo v vsakem izmed teh tečajev po 16 deklet, kakor je običaj, tedaj je prejelo v teh tečajih 864 deklet gospodinjsko izobrazbo za bodoče gospodinje.

Poleg celodnevnih gospodinjskih tečajev pa prireja Ženska zveza tudi večerne kuharske tečaje v mestih, trgih in industrijskih krajih, kjer imajo tečajnice svoje poklicne zaposlitve ves dan, zvečer pa se zberó k pouku. Take tečaje je prirejala že Orliška zveza, n. pr. leta 1925 v Kranju, 30 večerov, v Škofji Loki 26 večerov. Leta 1927 v Celju 30 večerov.

Ženska zveza pa je imela večerne kuharske tečaje: leta 1930 na Viču z 20 večeri, v Ljubljani 26 večerov. Leta 1931 v Ljubljani 26 večerov.

V letih 1932 do 1936 pa so zaradi ukinitve splošnega prosvetnega dela prenehali tudi večerni kuharski tečaji.

Leta 1936-37 je bil zopet večerni kuharski tečaj v Ljubljani v Trnovem in pri sv. Petru 2 tečaja. Leta 1938 zopet pri Sv. Petru tak tečaj. Na teh tečajih se je izvežbalo za meščansko kuhinjo okoli 150 mladih gospodinj.

Slovenska krščanska ženska zveza prireja po svojih društvih tudi šivalne tečaje in tečaje za ročna dela. Te tečaje je po včlanjenih društvih obiskovalo 420 žena in deklet.

V letih 1930 in 1931 je imela Ženska zveza počitniško kolonijo na Homcu in sicer leta 1930 eno skupino (20) deklic in eno skupino (20) dečkov iz Ljubljane, eno skupino deklic (20) in eno skupino (20) dečkov iz Zagorja ob Savi. Leta 1931 pa dve skupini deklic po 20 in 1 skupino dečkov iz Ljubljane.

To delo je pokazala velika tabela na razstavi. Koliko pa je v tem podrobnega del, pa se ne da videti.

V drugi sobi pa je bila improvizirana prava kmečka soba s pristno kmečko opravo: javorjeno mizo, pogrnjeno s platnenim prtom, na njej slovenski pušeljc, okoli stoli s slovenskimi srci, ob steni dragocena stara skrinja in na njej pripravljena krasna narodna noša, kakor da čaka gospodinje, da jo obleče. V drugem kotu poleg mize je stal pravi slovenski »velikonočni žegen« — jerbas s kolačem, plečem, hrenom in pirhi, vse pregrnjeno s prtom za žegen. Po policah so bile postavljene, polne cvetja, domače majolike.

Če bi ta razstava ne pokazala ničesar drugega, kakor podjetnost slovenske žene in njeno živo hrepenenje po izobrazbi, bi bilo že dovolj. Pa je pokazala še vse več. Kdor je o tem razmišljal, je moral priznati katoliškim ženskim organizacijam, da imajo srečno roko pri izobrazbi slovenske žene in slovenskega dekleta.

V tiskovni in publikacijski razstavi je bila seveda razstavljena tudi Vigred, krasno vezana, v zeleno platno in vse publikacije, ki jih izdajajo ženske organizacije okoli Prosvetne zveze.

Vodstvo dekliških krožkov je razstavljalo zopet posebe ves material svojega prosvetnega dela, vse razpredelnice o prosvetnih tekmah in tečajih ki je posegala daleč nazaj v prejšnje desetletje v življenje in živahno delo Orliške zveze.

Razstavljena je bila tudi zastava Vodstva dekliških krožkov, bolj zastava katoliških slovenskih deklet, ki je bila drugi dan blagoslovljena v Marijaniški kapeli in sta ji kumovala g. ban in njegova ga. soproga, priče pa so bile stotine slovenskih deklet v krojih in brez njih ter zastopnice katoliških ženskih organizacij domačih in tujih. Vse te priče so slišale prisego slovenskih deklet: zvestobo Bogu, katoliškim načelom in domovini.

M. D.:

Zastopnici kat. poljske mladine

med nami

Ob priliki Mladinskega tabora v Ljubljani sem se imela čast seznaniti s predstavnicama poljske delegacije, in sicer s predsednico »Kat. ženske mladine« dipl. iur. Janino Sobkowiakówno in urednico kat. žen. mesečnika »Mlada Poljakinja« gdč. Felicijo Żurowsko.

Obe sta se pri tem prvem obisku v Jugoslaviji živo zanimali za razmere pri nas, zlasti pa za delo v naših kat. vrstah. Seveda sta nam tudi oni o sestrski poljski organizaciji povedali marsikaj zanimivega.

»Katolickie Stowarzyszenie Mlodziezy Żenskiej«, kakor se imenuje njih žen. kat. mladinska organizacija, je najmočnejša tamkajšna žen. organizacija, saj šteje 200.000 članic. Svojo centralo ima v Poznanju, prestolici

*Poljske zastopnice
na Mednar. mlad. taboru.*

kardinala Hlonda, ki je vrhovni vodja Poljske KA, v okviru katere deluje tudi omenjena organizacija. V Poznanju tudi izhaja njih mesečnih Mlada Polka (Mlada Poljakinja).

Članicam nudi organizacija: 1) versko in moralno vzgojo; 2) telesno vzgojo, ki pa naj služi edinole zdravju (zato ne poznajo telovadnih nastopov) in 3) stanovsko vzgojo. Organizacija lepo in uspešno deluje, saj najde bogato oporo v vernem poljskem narodu, kakor tudi v vladi, ki njeno delo vedno podpira. — Vzporedno in po istih načelih deluje moška Kat. mladinska organizacija. Duhovni vodja obeh je msgr. Ks. L. Bilko.

Slovenija je poljskima delegatinjima zelo ugajala, zlasti jima je bila všeč z gorami obdana Gorenjska. Obljubili sta, da doma ne bosta molčali o lepoti naše zemlje in izrazili željo, da bi jo mogli še kdaj za dalj časa obiskati. Obenem so nas povabile, naj tudi me kmalu obiščemo Poljsko,

Žal, da se je bilo treba tako hitro posloviti, ko bi se še imele veliko porazgovoriti in marsikaj ogledati. Težko se je zlasti poslovila od njih ljubezniva gdč. Jankiewiczzeva, rodom Poljakinja, ki pa že več let biva v Ljubljani in ki je ves čas spremljala svoje rojakinje in rojake, ter jim bila obenem tolmač in vodja. Pristrčna ji hvala za to!

Želja nas vseh je bila, naj se ustvarijo med poljsko in našo organizacijo čim ožji stiki. Obljubile smo si, da bomo ostale v pismeni zvezi ter si medsebojno izmenjavale časopise in brošure, ki govore v našem delu. Tako bo romala »Vigred« tudi na daljno Poljsko, da bo tam našim slovanskim sestram govorila o slovenskem dekletu in slovenski ženi ter budila zanimanje za slovensko zemljo.

Vsem Vigrednicam pošiljata poljski delegatinji pristrčne sestrške pozdrave.

AVE

Iz drobnih cerkvic vse tam naokoli
v večer je ave zazvonilo;
glej, fant se je odkril
in moli,
a mene moti moje belo krilo.
Preveč je belo zdajle v mraku,
prečisto sije —
ko sem pa vsa drugačna od Marije.

Nocoj je kakor blagoslov spoznanje.
Na rosna tla bi pokleknila
in bi o sebi, le o sebi govorila
od kraja vse do konca.
A zvonca zadnjega je glas utihnil
in fant je vzdihnil
in zganil roko, da se spet pokrije.

F. J.:

TRNJE

(Nadaljevanje)

2. septembra . . .

Pravkar sem končala s pospravljanjem svojih stvari v kovčeg. Odpotovala bom namreč

Tine mi je zadnje čase večkrat pisal. Pošiljal mi je pozdrave s svojega potovanja na Vzhod. Tolažil me je, naj se nikanar ne žalostim, da bo še vse dobro. Iz vsakega njegovega pisma je dihala tolika ljubezen in samozavest, da mi je bilo res v tolažbo. To, da dobivam pisma od Tineta, pa se je seveda razvedelo po vasi. In našla se je dobra duša, ki je sporočila to orožnikom. Ti so seveda mislili, da sem tudi jaz kakšna zarotnica in so se podvživali — s hišno preiskavo.

Včeraj popoldne sem sedela v svoji sobi in čitala pri odprtem oknu Javornikovo knjigo »Srečanja z nepoznanimi.« Zunaj je bilo zelo vroče in le tu pa tam se je prikazal kak voz, na katerem so peljali ljudje iz vasi krompir z njive, ali pa pastir, ki je gnal zaspane krave na pašo. Kdor pa je le utegnil, je za nekaj časa legel v senco jablan na vrtu in nekoliko zadremal. Tedaj sem nenadoma zaslišala zunaj moške glasove. Mislila sem, da so spet kakšni brezposelni, ki so prišli prosit za kruh ali kos starega perila, in se nisem dalje brigala za to, ker sem videla, da je mačeha na dvorišču. Res sem slišala tudi njen glas. V tistem trenutku pa sem že razločila

nagle mačehine korake v veži in neka roka je razburjeno udarila po kljuki. Začudena sem dvignila glavo iznad knjige in se zazrla v preplašeni obraz mačehe, ki je planila v sobo. Hlipala je vsa rdeča, in ni mogla spregovoriti besedice.

»Kaj pa se je zgodilo?« sem vprašala in jo vsa presenečena gledala. Tako razburjene je že dolgo nisem videla.

»Orožniki!« je zasopla, in roka, ki jo je še vedno držala na kljuki, ji je zatrepetala.

Bilo mi je, kot da me je udarila po glavi. Kaj naj to pomeni? A še preden sem se zavedla, je že pomolil eden izmed orožnikov glavo v sobo.

»Dober dan, gosposdična Mlakarjeva!« je rekel.

»Dober dan.«

Stopil je v sobo, za mačeho, ki se je preplašena umaknila, in se oziral, kam bi sedel. Tedaj se je prikazal še drugi orožnik, višnjevo zagorel in s strlečimi ličnicami. Oba sta imela pri sebi puške.

»Zdravo!« je rekel drugi orožnik s srbskim naglasom. Postavil se je sredi sobe in se razkoračenih nog oprl ob puško, ker je edini stol, ki je bil na razpolago, že zasedel njegov slovenski tovariš.

»Upam, da se naju ne boste preveč prestrašili.« je rekel ta. »Dolžnost je dolžnost. Sicer pa mislim, da veste zakaj prihajamo.«

Mačeha je s širokimi očmi strmela vame. Najbrž jo je obhajala groza ob misli, da ima morda v hiši zločinko.

»Niti ne sanja se mi ne,« sem dejala nekoliko drzno in porogljivo, dasi sem si mislila, da mora biti vsa reč v zvezi s Tinetom.

»Zvedeli smo, da vzdržujete zveze s političnim beguncem Tinetom Cebejem. To vzbuja sum, da ste mu pomagali k begu, ki se je izvršil v rešnici pod zelo sumljivimi okoliščinami.«

»Morda. A zakaj naj bi mu bila ravno jaz pomagala pobegniti?« sem se delala drzno in skušala prikriti, kako trepečem. Ne od strahu, ampak od čudnega razburjenja in nemira.

Orožnik se je nasmehnil.

»Ne vem, zakaj ravno vi. A nekdo je moral to storiti, vsa zgodba z begom priča o tem. In vi ste zaradi svojih zvez, to se pravi, zaradi dopisovanja s Cebejem pač najbolj sumljivi. Dobili smo ovadbo, ki vas obremenjuje.«

Mačeha je poslušala z odprtimi usti in takoj sem videla, kaj me čaka, ko bosta orožnika odšla. Nehote sem se nasmehnila.

»Kdo pa je ovadil? sem vprašala.

»Tega ne smemo izdati.« je rekel orožnik. Pomislil je nekoliko in me gledal. »Toliko vam lahko povem, da živi dotična oseba v tej vasi in da je precej ugledna. A več ne smem povedati. Morda boste sami uganili, a to me ne briga« se je nasmehnil.

Ni bil napačen človek. Bil je še mlad in očitno Gorenjec, narečje ga je izdajalo.

Seveda sem takoj uganila, kdo bi li nategnila biti tista dobra ovaduška duša. Kdo drugi kot naš gospod župan? A da je tako malenkosten in zloben, da se bo še nad mene spravil, nad ubogo dekletko, ki ga je komaj poznal in ki mu ni nikdar ničesar žalega storilo, tega vendar nisem mislila . . .

»Prosim vas, da nama izročite vsa pisma in sploh vso pošto, ki ste jo prejeli v času njegovega pobega od gospoda Čebeja« je rekel orožnik.

»Da, da, pošto gospodina Čebeja!« se je kot odmev oglasil za njim njegov spremljevalec in škilil vame iz svojih poševnih oči.

Nekoliko sem se obotavljala. A videla sem, da ni pomoči, da nima trma v tem slučaju nikakega smisla, zato sem končno vstala in vzela iz škatle, kjer sem hranila svoje največje dragocenosti, razne spominke in zanimivosti, ki sem jih bila izstrigla iz časnikov, šop čudno tujih in velikih rjavih kuvert, prelepljenih z eksotičnimi znamkami in pokritih z žigi. Ko sem odrezovala rdeči svileni trak, s katerim sem jih imela povezane, sem gotovo zelo zardela. Mačeha je strmela vame kot sova in orožnik na stolu se je sam pri sebi smehljaj. Najraje bi ga bila udarila. Njegov mongolski tovariš je samo začudeno škilil in se prestopal z noge na nogo. Glede njega sem bila pomirjena, da bi razumel kaj od te tajnosti, ki je obdajala rdeči trak. Nisem si upala ozreti in vendar sem čutila na sebi zasmehljivi in ostrici mačehin, razumevajoči, prebrisani orožnikov pogled. Še izpod trepalnic sem ju opazovala. Zelo me je bilo sram. Mislim, da je pač z vsakim dekletom tako, ko nerodne, tuje in surove roke odgrnejo zagrinjalo izpred njene skrivnosti, ki jo je tako skrbno čuvala na dnu svojega srca in o kateri si še skoro sama ni bila na jasnem, o katerih še sama ni upala mnogo premišljevali. Le v najbolj tihih urah je odklenila skrito majhno kamrico v svojem srcu in skrivaj negovala svojo osrečujočo skrivnost . . . Nenadoma pa surove tuje roke zagrabi za njeno srce in ji iztrgajo njeno malo skrivnost . . .!

Premišljevala sem to, ko sem s trepetajočimi prsti odvezovala rdeči trak in jemala v roke pisma, ki so še izžarevala, tako se mi je zdelo, Tinetov vonj in ki so s svojo veliko, preprosto in močno obliko dokazovala, da jih je poslal on, ki je tudi ljubil, vse kar je veliko, močno in preprosto, ker je bil sam tak, ker je imel sam veliko, močno, a vendar tako preprosto in odkrito dušo. Zazdelo se mi je, da ga slišim govoriti, da slišim spet njegov drzni in izzivajoči smeh in to me je nenadoma navdalo s pogumom in odločnostjo, da sem dvignila glavo. Kaj briga te ljudi moja skrivnost, kaj jih brigajo moja čustva? Ali imajo pravico posegati vanje? Jaz sem odgovorna vendar samo sama sebi in nikomur drugemu! Zakaj bi me naj bilo torej sram in zakaj naj bi skrivala svoja čustva pred temi tujimi ljudi? Nenadna hrabrost in mirnost sta me prevzeli in izzivajoče sem se ozrla po obeh orožnikih in mačehi. Zaradi teh ljudi in pred temi ljudmi pač ne bom izdala Tineta in zatajila svojega čustva do njega. Nikoli!

»To so njegova pisma. Izvolite!« sem rekla in orožnika tako pogledala, da mu je pri priči ugasnil posmeh na ustnicah.

Preštel je pisma in jih spravil v žep.

»Vzeti jih moram s seboj, saj razumete. Zdaj pa moram še izvršiti hišno preiskavo. Tak je ukaz.«

»Kaj? Hišno preiskavo? Zakaj pa? sem se prestrašila.

»Jezus, Marija, Jožef! Pri nas, pa hišno preiskavo!« je zavreščala mačeha.

Iz spalnice je klical oče. Ležal je v postelji zaradi revmatizma in zdaj je gotovo hotel vedeti, kaj se godi. Vstati pa ni mogel, da bi prišel sam pogledat. Mačeha je stekla k njemu.

Tedaj je orožnik odprl vrata in poklical v sobo oba občinska moža, ki sta stala zunaj in kadila svoji pipi. Bila sta kar v predpasnikih in v srajcah s podvihanimi rokavi, vsa prepotena, takšna, kakor so ju bili dobili na polju. Šele zdaj sem ju opazila. Poznala sem ju, bila sta dobra možaka, en izmed njiju je bil oče Lojzikinega fanta. Prijazno mi je pokimal in vzel pipo iz ust.

»Oprosti, Lidija, kar na njivo so prišli po naju in sva morala z njimi. Midva ne moreva nič za to. Pravzaprav bi moral iti z njimi župan, on ima dovolj časa, a se vsakokrat, ko pride kaj takšnega umakne v ozadje, ker seboji, da bi mu to škodovalo na priljubljenosti pri ljudeh. Torej ne smeš biti jezna!«

»Oh, zakaj pa? Niti najmanj!« sem rekla.

Stala sta tam, hodila in se zdaj pa zdaj umaknila za korak orožnikoma, ki sta v naglici nekoliko pobrskala po mojih knjigah in policah. Le orožnik z rjavovišnjevim obrazom je smatral za svojo dolžnost, da čim najnatančneje pretiplje in prebrska moje perilo v omari. Končno je opazil moj besni pogled in se je nekoliko v zadregi umaknil.

»Izvinite! Dužnost . . .«

»Hehe! Zdi se mi, da nima nič proti hišnim preiskavam v dekliških sobicah« je smehljaje rekel eden izmed odbornikov in mi pomežiknil.

Morda je to ravno isti orožnik, ki je hotel ukleniti Tineta, me je spreletelo, ko sem ga opazovala. A vprašati vendar nisem hotela.

Vsekakor je bilo treba prebrskati tudi mojo posteljo in to sta naredila temeljito.

»Kaj pa vendar iščeta?« sem rekla ježno in popravljala rjuhe.

»Morda ste kakšna pisma, ki bi bila obtežilna za vas, kam skrili« je dejal orožnik. »Vsekakor imava ukaz, da izvršiva hišno preiskavo in jih skušava najti. A mislim, da sva zdaj gotova.«

»Gotova« se je oglasil odmev in poškilil z očmi po sobi. Tedaj je opazil vratca pri peči, in da bi mu vest ničesar ne očitala, je stopil in jih odprl ter pokukal v peč. Pomirjen se je dvignil in se znova naslonil na svojo puško. Gotovo mu je bilo prijetno pri duši v zavesti, da je zvesto izpolnil svojo dolžnost.

Kmalu nato sta odšla. Odbornika sta se še enkrat opravičila in šele, ko sem jima še enkrat odločno zatrdila, da se ne jezim, sta izginila tudi onadva. Šele ko sem ostala sama, sem opazila, da sem razburjena in da se

tresem. Sedla sem na stol in si globoko oddahnila. Ves čas sem se bala, da bosta začela z brskanjem tudi v drugih sobah in tedaj bi morda odkrila moj dnevnik. Vsekakor bi ga smatrala za dragocen plen in jaz bi se čisto gotovo znašla pred soriščem. Odslej ga bom še bolj skrbno skrivala. Kako dobro, da sem bila po Tinetovem begu pripravljena na vse in sem ga vtaknila v košaro v najspodnejšem predalu kuhinjske shrambe, v kateri hrani mačeha razne stare škatlje in lonce, ki so še predobri, da bi jih kar zavrgla! Nekoliko me je skrbelo, če ni morda v pismih kaj, kar bi pričalo zoper mene in dokazovalo, da sem Tinetu v resnici pomagala pri begu. Skušala sem si priklicati vsebino vseh pisem v spomin, kar je bilo lahko, saj sem jih znala od mnovega čitanja skoro na pamet. A ničesar takega nisem mogla odkriti, kar bi me obremenjevalo. Tine je bil pač zelo previden pri pisanju in je najbrže že računal z možnostjo, da pride pri meni do preiskave . . .

Tedaj pa je že privihrala v sobo mačeha in začela vpiti nad menoj. Moj Bog, kako je vpila! Prava sreča, da je naša hiša že nekoliko izven vasi, drugače bi bili vsi ljudje pridrveli na kup. A mimoidoči so se gotovo vsi ustavljali in prisluškovali strašnim psovkam, s katerimi me je obkladala. Šele ko sem zajokala in je oče v spalnici zagnal stol v vrata od jeze, ker niso njegovi klici, naj vendar molči, nič zalegli, se je nekoliko pomirila . . .

A čujem jo, da prihaja, najbrže spet vpit nad mene, kar dela že večraj in danes ves dan . . .

(Nadaljevanje prih.)

Borštnar J.:

V življenje

Ostró zasika vlak za svoj odhod,
spusti se v sončno luč, ki že umira,
in pot med vonji žitnih polj ubira
in dim suklja tja pod nebesni svod.

Počasi sonce leze na zahod,
večerni dih oblačke bele zbira,
demon med sencami si pot utira,
da pravočasen bo njegov prihod.

Skoz okno truden in molče strmim —
domača vas za hribom se gubi,
prav rahlo vstaja mesto iz noči . . .

Nečesa daljnega se ves bojim —
kot vlak se v meni upanje lovi
med senco lastno in temné noči . . .

Lepota in vrednost slovenske zemlje

Med polji, ob cestah, po jasad in bregeh, med boršti in zagorji med kmete in cerkve, gorce in kočje me vodi pot.

Lepa so polja in gaji, kajže in kapele, kot je jasna in čista duša poljancev in hribovcev. To okolje je polno dobrote. Tu diha resnica v vsakem gibu in pogledu in lepa je ta resnica, ker je odkritosrčna . . .

Grenka in ogabna pa je potvorjenost, ki se šopiri po »jasnih trgih« z legitimacijo lepega videza in vrednote, a pod krinko, ko jo dvigne piš, vidiš gnilobo . . .

Med gabri in bukvami, na trati med cvetjem, v žitu in mahovju, ob cestah in pôteh, v cerkvah in hišah pa biva — Bog.

Zemlja in srca seljakov govore o veličini Stvarnika in o ljubezni naših očetov:

Kako je ljubil ded to zemljo! Ni mislil nase, pač pa na grudo, kateri je žrtvoval svojo moč. Ni čutil napora, ko se je krivil pod težo dela, ko je krčil goščavo in zboljševal gmajno. Kako je s pogledom hvaležno božal poljane, ko so mu rodile, koliko je trpel, ko jo je klestila ujma!

. . . Ono njivo — — — je oral oče, vrt je plela mati . . .

Kdo zapopade, ki ni iz krvi teh plasti naroda — svetost in vrednost domače zemlje, ki hrani najdražje spomenike: moč in požrtvovalnost deda, solze in žrtve matere, delo napor, stiske in vzdih, bol in načrte očeta, ki je na tej grudi rastel, pasel in zorel, jo ljubil, ob njej pel in trpel, molil in upal, dokler se ni izžet zgrudil!? O naša zemlja je posvečena!

Naša zemlja je živa in delujoča. Njeno življenje je oblikovalo, učilo in razveseljevalo naše prednike.

Kmet živi s naravo in z njo v njej doživlja najgloblje tajne. — S šumom gozdov priznava Gospoda, z žiti poljan moli Boga, ob viharjih in nevihtah drhti z naravo in prosi usmiljenja: Ko sila neba vdarja mladje in vrhe orjakov, boli njega, da toži in tarna v noč . . . In s črički prepeva . . .

Slovenska zemlja je dragocena. Na njej je postavil naš ded številna svetišča. S svojo priprostostjo in zaupanjem, z vero in ljubeznijo je izval nebeščane na svoje poljane in vrhe. Koliko cerkva priča o globokovernosti naših očetov in mater. Ob teh spomenikih se vnuk spoštljivo odkriva in hčere poklekajo pod križ, ko slutijo važnost in težo življenskega poklica . . .

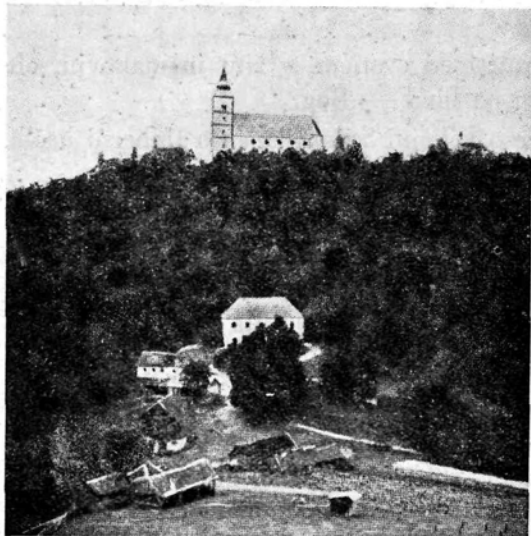
Gospod! Blagoslovi našo zemljo in naš rod, da bo dom značajnih žen in mož! . . .

Naš ded je rad romal v procesijah na kraje, kjer je slutil posebno božjo bližino. In tam so zgradili romarska svetišča.

3. Sveta Gora

Znana in priljubljena božja pot častivcev Matere božje je sv. Gora. Kot svetilniki ob obali je Marijino svetišče na griču luč in up vernikov. Na sveto Goro romajo danes tisoči in tisoči od blizu in daleč.

Ganljivi so prizori, ki se odigravajo že ob vznožju svetišča . . . Procesije romarjev . . . Pozna se jim, da so od daleč, truden jim je korak, a duša je jasna in žareča od hrepenenja, polni so tainstvenih skrivnosti, katere zve le Mati Svetogorska. V breg molče . . . nekateri si pomagajo s palico, drugi prebirajo jagode rožnega venca. So, ki štorkljajo v škornjih in so,

Sveta Gora.

ki hodijo bosí že ure. Vidi se jim, da nosijo žrtev in up — k Mariji. Vsak po svoje gre, a vsak z ljubeznijo . . .

Pred cerkvijo so štanti, a romarji hite, hite k Mariji. Pri vходу poklekne procesija in po kolenih, pojoči, s solzami veselja in zaupanja se pomikajo k prestolu. O, tako iskrena je živa resnica pojočih: Marija k Tebi uboge reve . . . Koliko ganotje, ko dospe mati k Materi. S pogledi se razumeta in materi se utrne solza . . . Oče prisrčno moli. Česa je polna duša, priča njegov izraz, ki strmi k Mariji, pač, prosi za svojega sina in za zemljo očetovo . . . In dekle si sname venec cvetja domačih poljan, Mariji ga da, a Ona se ji smehlja

Slovensko ljudstvo, dokler boš ljubilo Marijo in se zbiralo ob najvažnejših trenutkih pred Materjo dobrega sveta, boš blagoslovljeno!

Poravnajte naročnino!

DEKLETOVA TOZBA

Ko bi mogla, ko bi znala,
en sam žarek bi ujela!
Duša moja bi zanosno
himno večnosti zapela;
v tem razkošju, ki pričaral
bi ga žarek tvoj sanjav,
iz globin srca: — ljubav.

Moje roke so uboge,
in v nemoči tej drhtijo:
žarek se rokám umika . . .
Dragi moj, ne čuješ krika
razočaranj duše polne? —
Ah, poglej, te rože bolne:
samo smrt se jim dobrika!

R. B.:

Ameriške Slovenke v domovini

Težko smo jih pričakovali in končno so prišle. Dne 2. julija jih je pripeljal brzovlak na Jesenice. O tem, kakšni občutki so jih navdajali, ko so stopile po dolgih letih na domača tla, bi morale povedati. Me rečemo le, da smo se jih pristrčno razveselile. Do Jesenic smo jim poslale naproti naše zastopnice: preds. Slov. kršč. ženske zveze, gdč. Lebarjevo, preds. Krščan. ženskega društva, go. Logarjevo in go. min. Sušnikovo, zastopnico Vodstva deklških krožkov, gdč. Hafnerjevo, kjer so jim prinesle domačega cvetja in toplo domačo besedo v pozdrav. Na Jesenicah pa je bilo že tudi vse na nogah. Ker se je njih prihod za en dan zakasnil, se je moral program sprejema nekoliko izpremeniti; vendar je bil še vedno tako slovesen, kakor ga nima noben drug sprejem. Poleg predstavnikov javnih oblasti: ministrstva za socialno politiko, mestne občine, cerkve, policijskega komisarijata, so bile zastopane zlasti jeseniške žene in dekleta, pa tudi žene in dekleta iz bližnjih krajev, ki so vse obsule došle drage goste s cvetjem in jim izpregovorile iz srca prihajajoče pozdravne besede. Tudi kranjske žene in dekleta so se izkazale. Poleg pozdravov in cvetja so drage goste spremljale prav do Ljubljane, kjer so ostale pri celotnem sprejemu, ki je bil nadvse veličasten. Saj je bil pri sprejemu navzoč sam g. ban in škofov namestnik, zastopniki in predstavniki javnih oblasti, številnih organizacij in ogromno število zastopnic vseh ljubljanskih ženskih organizacij.

Ameriške Slovenke je pozdravil najprej g. ban, za njim mestni župan, p. Kazimir Zakrajšek, velik organizator Slovencev v Ameriki, za zadržanega g. škofa in Rafaelovo družbo. Nato pa so sledili pozdravi naših žena. Prva je pozdravila drage ameriške sestre ga. banova kot predsednica pripravljalnega odbora. Za njo je govorila v imenu slovenskih katoliških žen in deklet Cilka Krekova oblečena v narodno nošo, čustven pozdravni govor, pri katerem so se zasolzile oči vsem navzočim. Došle ameriške Slovenke je pozdravila tudi še soproga gospa župana, ki je bila pred kratkim gost njihov v Ameriki. Za Prosvetno zvezo, kot kulturno slovensko ognjišče v domovini je pozdravil ravnatelj Dolenc za Jugoslovansko žensko zvezo pa njena zastopnica. Rade bi bile pozdravile drage goste še številne navzoče zastopnice ženskih organizacij, toda Amerikanke so bile od dolgega pota preveč utrujene. Nato so odšle v kolodvorsko restavracijo k južini, kjer so se vršili nadaljnji razgovori, vmes pa je igrala godba, ki je tudi sicer izpolnila vsak prosti čas.

Za vse pozdrave se je zahvalila v lepih besedah predsednica Slovenske ženske zveze v Ameriki ga. Prisland. Ameriške pozdrave je prinesla v Ameriki rojena gdč. Evelina Fabjan, učiteljica v Clevelandu.

S predsednico go. Prisland so prišle v domovino še te-le glavne odbornice Slovenske ženske zveze v Ameriki: gdč. Smolc iz Minnesote, ga. Erjavc iz Joliet, ga. Šlosar iz Chicage, ga. Novak, urednica društvenega glasila »Zarje« iz Clevelanda, ga. Brešak iz Loraina, ga. Kramar iz S. Francisca in ga. Turnšek iz Oregona ob Pacificu.

Po prijateljskem kramljanju s svojci in znanci so se začele razhajati na svoje domove, deloma z vlaki, deloma z vozovi, deloma avtomobili.

V soboto, 9. julija pa so se povečini vrnile zopet v Ljubljano, da se udeležijo pozdravne akademije, ki je bila prirejena njim na čast v franciskanski dvorani. Deklamacije in pozdravne govore je z največjim odobravanjem sprejela polna dvorana; posebno pa govor prevz. g. knezoškofa. Med temi programskimi točkami pa so bile vpletene najlepše vaje naših deklet, kakor »Gor čez izaro«, »Za materjo«, »Oj le šumi« po znanih pesmih, gimnastične in rajalne točke ljubljanskih dekliških krožkov, ki so hoteli pokazati sesterskim vežbalnim krožkom v Ameriki, na kakšen način vrše gimnastiko in telovadbo v stari domovini. Prelepi večer je le prehitro minil.

V nedeljo, 10. julija so se ameriške Slovenke udeležile proslave v Polhovem gradcu na Trobčevem domu in popoldne na grobu ameriškega župnika Šušteršiča. Zvečer pa zopet lepe proslave velikega ljubitelja in organizatorja izseljencev, p. Kazimirja ob njegovi 60 letnici.

V ponedeljek, 11. julija je bilo zasedanje Izseljenske zbornice, katere so se seveda morale zopet Amerikanke polnoštevilno udeležiti. Na zboru je govorila tudi predsednica ga. Prisland.

Popoldne ob 4 so se zbrale v beli dvorani hotela Union na željo se-

ster iz Amerike zastopnice naših kulturnih, sicialnih in karitativnih ženskih društev, da jim poročajo o svojem delu, nasprotno pa, da dobe nove pobude od ameriških sester za svoje nadaljnje delo. Od ameriških gostov so bile navzoče vse najvidnejše predstavnice velikega ženskega združenja »Slovenska ženska zveza«, kakor ga. predsednica Priland, sedmero glavnih odbornic in urednica edinega slovenskega ženskega lista v Ameriki »Zarje«. Navzočih je bilo tudi nekaj zastopnic tamkajšnjih vežbalnih krožkov, to so mlade moči, hčerke ameriških Slovencev, ki so prišle na obisk v domovino svojih staršev. Od naših ženskih zastopnic so bile navzoče: ga. banova kot predsednica pripravljalnega odbora za sprejem ameriških Slovenk, ga. županova, zastopnice Krščanskega ženskega društva, Dekliških krožkov, aka-

demskega društva »Savica«, vodstva dekliške K. A., ženskega odseka Kmečke zveze, Elizabetnih konferenc, Društva za varstvo deklet, Kolodvorskega misijona, Poselske zveze in Slovenske krščanske ženske zveze. Vse te zastopnice so v kratkih referatih poročale o namenu in delu svoje organizacije ter podale tako ameriškim gostom živo sliko svojega dela. Žal, da je bilo premalo časa, o vsem se še podrobneje porazgovoriti. Ga. Priland je nato poročalo o zgodovini, razvoju, namenu in delu največje ženske organizacije »Slovenske ženske zveze«, ki šteje trenutno 10.000 članic. Z vidnim zanimanjem so sledile poslušalke izvajanjem ge. predsednice ter z raznimi vprašanji prejele mnogo pobude od dragih sester iz Amerike. Po tem poročilu je ga. urednica Novak povzela besedo in poudarjala, da je glavna vez njihove zveze slovenstvo, da pa kot ameriške državljanke vseskozi vpoštevajo tamkajšnje razmere in se ravnaajo po tamkajšnjih predpisih. Z velikim zanosom je povedala, kako pri javnih prireditvah korakajo uniformirane mla-

de Slovenke za ameriško zastavo, da pa poleg te zastave vedno koraka tudi zastava stare domovine.

Višek navdušenja je prevzel zborovalke, ko je govornica izjavila, da so prinesle s seboj iz Amerike dragocen spomin, ko ga poščajo sestram v domovini trajno. Razvila je zastavo ameriških Zdruežnih držav, ki so jo obstopile članice vežbalnih krožkov, obnovile prisego zastavi z besedami: Jaz obljubim zvestobo zastavi Združenih držav Amerike in republiki, katero predstavlja. En narod nedeljiv s svobodo in pravico za vse.

Nato je izročila zastavo predsednici Slovenske krščanske ženske zveze, ki je v zahvalnem govoru prevzela zastavo z obljubo, da jo bo Zveza hranila z največjim spoštovanjem kot dar rodnih sester iz tujine, kot simbol te tujine, ki je postala tisočem Slovencev in Slovenk nova domovina.

Po tem slavnostnem dejanju so se zborovalke v večjih in manjših skupinah porazgovarjale o podrobnejšem delu in o znancih in prijateljih v Ameriki. Med tem časom so odbornice Slovenske krščanske ženske zveze poklonile gostom svoje publikacije.

Ko so si medsebojno zagotovile trajne in tesne stike za bodočnost, so se razšle. Zvečer pa se je zbralo 25 gostov in predstavnic na večerjo h ge. banovi.

Po teh lepih dneh v srcu domovine, bele Ljubljane, so se ameriške Slovenke zopet razšle na svoje domove, da se nagledajo domače lepote in iskrenosti in jo ponese v novo domovino.

Kmalu pa smo jih zopet videli na raznih izletih po Sloveniji in Jugoslaviji; obiskale so Beograd, Oplenac i. dr.

Zdaj pa so povečini že odšle. Vse, ki smo imele srečo, da smo se z njimi osebno sestale, ali le slišale in brale o naših dragih in ljubljenih sestrah iz Amerike, se danes na tem mestu sestrsko — iskreno poslavljamo od njih s prisrčno željo, da bi jih bil ta obisk v domovini zopet prav trdno priklenil nanjo, ki jih od tega dne, ko so se poslovile, zopet pričakuje v materinski ljubezni. Z Bogom in na veselo svidenje, drage sestre!

R. Smersu:

Preskrba brezposelnih delavcev

(Konec).

Naše delavce bo nedvomno najbolj zanimalo to, za koliko so se podpore po novi uredbi spremenile napram prejšnji uredbi.

Do sedaj je znašala tedenska podpora za vse mezdne razrede enako po din 60.— na teden in doklada za ženo in dete ja znašala prav tako za vse mezdne razrede enako po din 18.— na teden. Najvišja rodbinska tedenska podpora pa je znašala din 168.—. Po 1. juliju 1938 pa se podpore spremenene in sicer sledeče: Delavci in delavke, zavarovani v 6. do 8. razredu dobivajo po din 60.— na teden, za rodbino z otroki (brez ozira na število

otrok) pa znaša podpora tedensko po din 70.— V 9. do 11. mezd. razredu znaša podpora za samca ali moža z ženo din 90.—, za rodbino z otroki pa din 150.—.

To je torej prva večja sprememba prejšnje uredbe o borzah dela. Višina podpor se je torej spremenila in se razlikuje z ozirom na mezdne razrede. Podpore so sedaj v splošnem višje.

Pa ne samo višina podpor, tudi trajanje rednih podpor se je spremenilo in sicer takole: Od 1. januarja do 1. julija 1938 se morejo podaljšati redne podpore od enega do šest tednov, to pa z ozirom na to, koliko tednov znašajo redne podpore po stari uredbi. Po 1. juliju 1938 pa veljajo sledeča določila: Na vsakih dopolnjenih 8 mesecev v obračunski dobi 24 mesecev pripada 4 tedne podpore (podpora se že iz tega naslova podvoji). K temu prihajajo dodatki na neprekinjeno članstvo. Ta dodatek znaša pri neprekinjenem članstvu 12 mesecev — 6 tednov, pri neprekinjenem članstvu 24 mesecev pa — 14 tednov.

Ako že dovoljena podpora ni izčrpana, se dobi po 8 mesecih, ko dobi delavec pravico do nove podpore, še ostanek neizčrpane podpore, ako po izplačilu zadnje kvote te podpore še ni preteklo več kot 12 mesecev. Najvišja možna dolžina podpore je 29 tednov ali 4 in pol krat toliko, kolikor je znašala najvišja podpora do sedaj. Nova uredba daje velike ugodnosti delavstvu, ki ima nepretrgano zaposlitev.

Izredno važno je, da se delavec prijavi najkasneje 6. dan potem, ko je izgubil delo, če se bo prijavil kasneje, bo padla zato pravica njegove podpore od 26 na 14 tednov. Na novo so tudi urejene podpore sezonskih delavcev. Sezonski delavec ima pravico do brezposelne podpore, ako se prijavi za podpore v takozvani mrtvi sezoni (od januarja do aprila) ako je bil v celi dveletni dobi vsaj 8 mesecev zaposlen in ako je bil zaposlen v zadnjem letu, predno prosi za podporo, manj kakor 4 tdn. Podpora znaša na 8 mesecev zaposlitve 4 tedne.

Glede izrednih podpor pa so sledeče spremembe: Do sedaj so se smele dovoljevati po 2 tedna v koledarskem letu, po novi uredbi pa more znašati izredna pomoč tri tedne. Za izredne podpore se sme uporabiti največ 12% proračunskih kreditov. Ena petina teh kreditov se mora dati osebam, ki še nimajo nobenega članstva pri delavskem zavarovanju.

Uredba uvaja tudi neko vrsto podpor in sicer takozvane podaljšane podpore. Te podpore se bodo dajale osebam, ki so bile v obračunski dobi 12 mesecev pred prijavo vsaj 5 mesecev brez posla in nimajo pravice do redne podpore. Te podpore zaenkrat še niso važne za praktično življenje, ker se smejo uvesti šele takrat, kadar bodo zbrale borze dela vsaj 50,000.000.— prihrankov.

Glede potnih podpor ni v novi uredbi nobenih bistvenih sprememb napram stari uredbi.

To so torej glavna določila glede podpor po novi uredbi o podpiranju nezaposlenih delavcev. Na prvi pogled vidimo, da vsebuje nova uredba razne novosti, ki pomenijo znatno zboljšanje našega brezposelnega skrbstva.

S to uredbo sicer še ni doseženo tisto idealno stanje, ko bi vsak brezposelni za vso dobo brezposelnosti dobival dovolj veliko podporo. Toda z vztrajnim delom se bo delavstvu posrečilo tudi to doseči.

Peto poglavje nove uredbe govori o javnem posredovanju dela, šesto o ustanovah posredovanja dela. Nato je še govor o denarnem poslovanju javnih borz dela.

Važno pa je deveto poglavje, ki govori o zidanju delavskih stanovanj. V kolikor bi imela borza dela zadostna sredstva na razpolago, jih sme uporabiti za zidanje delavskih stanovanj in zgradb. Te zgradbe zidajo praviloma občine, katerim daje borza dela posojilo na 25 letno odplačilo.

V prehodnih in končnih odredbah so potem določila o podporah do 1. junija t. l. in o podporah po tem datumu ter druga zaključna določila.

Tako smo torej na kratko ogledali, kako je pri nas urejena preskrba brezposelnosti. Še marsikaj bo treba izboljšati. Vendar lahko že danes rečemo, da je preskrba brezposelnih zlasti v Sloveniji lepo izvedena, da imajo banovine in občine smisel za to vprašanje in da je zlasti centralna vlada z novo uredbo napravila precejšen korak naprej pri reševanju vprašanja o preskrbi brezposelnih delavcev.

Deklica na tuje gre...

Vera B. iz S. piše:

Bila je pozna noč. Nad mestom se je bočilo nebo v siju zvezd in ulice so bile prazne. Skozi zagrnjena okna kavarn je padala svetloba preko njih in se na drugi strani precejala skozi zeleno vejevje drevja v parku. Kupole mošej so se v svitu zvezd zdele bogate in čarobne, kot bi bile vzete iz davne lepe pravljice orientu, in pod njimi na travnatih planotah so se belili mali vitki spomeniki. Na šiljastih stolpih minaretov so v spanju grulili golobí in se premikali ko male iskrece se stvarce. Bila je tišina, čudovita tišina mesta, ko ga v najzgodnejših urah dneva premaga utrujenost in zaspi. Le od časa do časa je v zvoniku katedrale bila ura in nekje daleč gori z bregov je bilo čuti sentimentalno popevko dekleta, ki je pelo morda iz žalosti in hrepenenja po odbegli sreči, ali morda po sreči, ki je še nikdar bilo ni; ali pa je pelo iz gole nuje za obstanek, s prazno in izčrpano dušo, ki jo je življenje v svoji krutosti in neprizanesljivosti pohodilo in uničilo za vedno. Kdo ve?

Tisto noč, bilo je že zelo pozno, se je zgodilo, da sem prvič stopila v bar. Privabila me je pesem, ki je tonila skozi pri-

prta okna v zvezdno noč. Bila je lepa ta pesem, in glas, ki jo je pel, je bil nedotaknjen in vablјiv. Pevka je morala biti lepa. Vstopila sem in sedla kraj stebra v ozadju dvorane. Naslonila sem se nanj in zastrmela na oder. V svitu luči so bile deklice tam gori lepe. Ne, one niso take, ko jih srečaš podnevi na ulici. Niso tako sveže in njihovi smehljaji ti padajo v dušo kot osuto cvetje in te bolijo. Tudi sedaj so se smehljale. A jaz sem si nenadoma zaželela, da se ne bi. Želela sem jih videti s tihimi, hrepenečimi obrazi, kako strmijo v ljudstvo pred seboj in prosijo: »Mislite na to, da smo tudi me ljudje; da imamo srce kakor vi in dušo kakor vi, ki ste svobodni nekaj, v kar lahko iztoči svoje gorje in svojo žalost. Potem sem videla, kako je nenadoma sedla, in kako je stopil k njej nekdo iz dvorane in jo odvedel s seboj. In videla sem še, kako je vseh deset deklic šlo isto pot in se tisto noč niso več vrnile...

Gostje v dvorani so imeli lakomne oči, in bilo mi je, da bi vsakega izmed njih s pestjo sunila v obraz.

Kdaj in kako so se vračale? To ni smela biti moja stvar. Žalostna in skru-

šena sem strmela na prazen oder in opazila sem natakarja, kako je posmehljivo strmel vame. Za ta njegov pogled bi mu bila najraje pljunila v tisti idijotski obraz. Vzela sem še polno nedotaknjeno čašo s svoje mize in jo v nekem grenkem obupu iztočila na pod. Potem sem odšla. Zunaj so še vedno sijale zvezde in na daljnem vzhodu se je porajala zora. Pred mano so tavalni izčrpani in izžiti obrazi deklic iz bara in ena izmed njih je pela, pela... Gor čez izaro...

Neki dan sem jo nenadoma srečala. Sedela je v parku in nad njo je raztezala svojo košato krono južnjaška palma. Pred njenimi nogami je rastlo cvetje, prav kakor tisto noč v baru. Ljudje so hodili mimo in videla sem, kako so nekateri izmed njih odhajali s čudnim smehljajem dalje. Da, deklica je bila znamenovana, kakor vse njene družice. Oči so jo izdajale, izmučen obraz, zarezan poteze. Še iz obleke je dihala njeno življenje.

Stala sem ob strani in si nisem upala dalje. Želela sem si, da bi mi ostala v spominu taka, kakor tisto noč, ko je bila v svitu luči vabljliva in lepa, ko komaj razcveli cvet. Vendar sem premagala svojo željo in prisledla. Pogledala me je z velikimi sinjimi očmi in ni dejala ničesar.

»Poslušala sem nekoč vašo pesem,« sem ji dejala v slovenskem jeziku v pozdrav. »Zdelo se mi je takrat, da želite nazaj.« Videla sem, kako se je rahlo zdrznila radi moje slovenske besede, in kako ji je rahla in vas niso prilike življenja zaslužile v to, kar smo me. Ne, ne, me same nismo krive, da je z nami tako! Me smo hotele samo pesem. To čudovito, lepo poslanko božjo, a vi ste hoteli drugače. Vam ni za pesem. Vam je za naša telesa. Ta vas vabijo, da prihajate s pohlepni očmi in se nikdar siti vračate, da zopet prihajate nazaj k nam. In pesem, naše vse, je postala suženj... Ljudje božji, srce človeško se razbije, če vedno tolčeš po njem in mu postane vse vseeno.«

Ena je bila, ki se ni smehljala. Bila je prav taka, kakršno sem si želela: z ozkim, bledim obrazom, z bogatimi lasmi, ki so ji v težkih valovih padali na ramena. Tiha in negibna, brez smehljaja, in imela sem

občutek, da je kanila kakor samotna kaplja v družbo svojih tovarišic. Da, to je morala biti tista, ki je pela prejle, ko sem stala zunaj pod oknom in poslušala.

Pristopil je natakar in začudeno sem ga pogledala. »Ne, hvala lepa, ne potrebujem ničesar. Radi deklic sem prišla.« Pa sem se domislila, da je v baru nemogoče sedeti pri prazni mizi, da bi bilo kaj takega zelo smešno in sem naročila.

Skozi napol zagrnjena okna so sijale zvezde. Od časa do časa sem se zazrla vanje in za kratek čas iskala zvezdo tiste deklice na odru.

Ko sem se zopet ozrla, je stala v ospredju in pred njene noge je deževalo cvetje. Toda na njenem licu še vedno ni bilo smehljaja. In potem je nenadoma zapela: Gor čez izaro...

Ne vem kako se je zgodilo, samo to vem, da sem nenadoma vstala in šla v ospredje. Poslušala sem jo z odprtimi usti in solze so mi same od sebe tekale po licu. Vročice in žgoče solze, porojene iz bolečine človeka, ki gleda življenje z odprtimi očmi, in ki mu vsak korak zadene ob kamen...

Gor čez izaro...

Pela je trikrat, štirikrat, petkrat. Pela je dolgo. Pela kakor človek, ki je poln hrepenjenja in bolečine nenadoma našel rdečica pobarvala blede lice. Da, bila sem ji povsem videzu skoro malce neprijetna.

»Nisem vas še videla. Kako, da me poznate?« Njena slovenska beseda ni bila več popolnoma čista.

»Od tedaj, ko ste peli: Gor čez izaro... in vas je potem nekdo nenadoma odpeljal.« Sklonila je glavo in nisem ji mogla videti v oči. V globini duše me je stisnila ostra bolečina.

»Obsojate«, je potem nenadoma dejala. »Prav. Vendar vi srečni ljudje, ki vam ni treba misliti, kako se boste preživeli, vi nimate pravice delati to. Vsak izmed vas vidi samo konec. Začetka pa ne vidi nihče. In nihče izmed vas ne more vedeti, ali noče vedeti, da po navadi nismo me tiste, ki bi začenjale. Redke izmed nas so, ki so si same krive takega žalostnega življenja. Me druge smo krive samo toliko, v kolikor smo v svoji človeški slabosti prešibke, da bi zmagovali v dolgih bojih s svojimi sovražniki, ki nam obenem režejo kruh. In ko

pademo enkrat, pademo zato, ker so nam preslepili srce in dušo, pademo tudi v drugo, v tretje in vedno. Zakaj je Bog ustvaril ljubezen? O da, me vse dobro vemo zakaj, ali pa smo vsaj nekoč vedele. Toda, komu izmed tistih, ki imajo moč in denar, in ki jim ni nikoli dosti, pride na mar, da bi je ne smeli blatiti z lažjo in hinavščino, samo da pridejo do svojega cilja!? Postanemo njihove žrtve in spoznamo prevaro navadno šele tedaj, ko nas postavijo na cesto. A ulica je dolga in široka in za poteptana in strta življenja še vedno dovolj dobra. Še se kaj dobi v njih, ker navsezadnje je treba živeti v kljub vsemu. Potem pa pridejo ljudje in vržejo in mečejo kamenje vate vse dni. Bolijo te udarci, včasih je človek skoro blazen od njih. Zakadil bi se sredi ulice v tiste obraze, ki obsojajo in kamenjajo premaganca, na drugi strani pa zidajo in postavljajo spomenike zmagovalcem. Fej, življenje je strašno in krivično do obupa, a Bog noče priti...»

Bila je lepa v svoji bolesti. Tako lepa, kakor tisto noč, ko je pela »Gor čez izaro« in sem ob njeni pesmi zajokala kakor otrok. Zajokala zato, ker je bila pesem globoka in silna, ker je je bilo življenje samo.

V globokem razumevanju sem šla z roko preko njenih bogatih svetlih las. Pogledala me je in v očeh so ji lesketale solze.

»Pridi k meni!« sem jo povabila in ji dala naslov.

»Kaj bokte z menoj?« je resignirano dejala. »Jaz sem zaznamovana.«

»Ali veste, kaj je dejal Gospod, ko je na cesti govoril z javno prešuštnico in so drugi dejali: taka pa taka je. Gospod je vstal in je rekel: Kdor se čuti čistega, naj vrže kamen vanjo! — In ni bilo nikogar, ki bi si upal. — Izara, pridi! In bova skupno sanjali o najini zemlji, ki tam nekje daleč vsa tiha in lepa sniva in naju pričakuje, da se vrneva v njeno naročje, njuna otroka. In še bova čitali pismo moje matere, ki mi je kakor angel varuh.«

Prijela me je za roko in ni mogla verjeti, da jo vabim. »Pridem«, je dejala nazadnje in beseda ji je drhtela. Tih smehljaj ji je obkrožil ustne, ki so bile v kljub vsemu še vedno lepe in tople.

In od tistega dne hodi k meni vsak dan. Pomagala sem ji do zaposlitve pri neki tvrdki. Pomagala sem ji tudi preko bojev, kajti moč navade jo je že za spoznanje zastrupila. Poje mi in ob njeni pesmi mi je toplo pri srcu in solze mi hočejo vedno iznova iz oči. Ljubim to deklico, ki je prešla vso križevno pot slovenskega dekleta v tujini, ki je bila že na krajnem koncu propada, pa jo je dobrotni Bog nadomoma dvignil k sebi. Ko sem jo nekoč vprašala, če je v tistih svojih obupnih in grenkih dneh kaj mislila Nanj, mi je dejala: »Ob vsaki pesmi, ki sem jo pela, sem se spomnila Nanj. Ne vem, kako mi je to prišlo, a bilo mi je sladko. Nekoč, ko sem bila še mlada deklica, me je nekdo pohvalil, da lepo pojem, in da se moram Bogu zahvaliti za ta dar. In to mi je ostalo v tako živem spominu, da n'sem mogla nikdar preko tega.« »Da, in pesem te je rešila«, sem ji dejala v odgovor in se zamislila v čudovita božja pota.

GOSPODINJSKI TEČAJ V MORAVČAH

V hiši, kjer gospodinji dobra, razumna gospodinja, sta doma sreča in blagostanje. Vsa družina je preskrbljena za dušo in

telo. Delo take gospodinje pa nima pomena samo za njeno hišo. Blagoslov njenih rok se tudi razliva na sosede vaščane, je v korist vsej družbi. To je doživetvo spoznanje. Zato leži v slehernem dekliskem srcu želja po takem nesebičnem udejstvovanju. Dekle želi postati dobra gospodinja, skrbna mati. Kje pa naj se vsega potrebnega nauči? To vprašanje je pri nas že davno rešeno. Poskrbele so za rešitev oblasti, pa tudi nekatera društva. Med temi je prva začela Slovenska krščanska ženska zveza v Ljubljani, ki se s prav posebno skrbjo trudi tudi na tem polju, ker ve, da je gospodinjska izobrazba najvažnejša ženska izobrazba.

Dekleta iz Moravč in njene prelepe okolice so se zavedale potrebe po tej izobrazbi. Na pobudo tamkajšnjih gg. duhovnikov so začele resno misliti na gospodinjski tečaj. Obrnile so se na Slov. kršč. žensko zvezo v Ljubljani, ki naj bi jim preskrbela voditeljico tečaja. Odločitev je bila kaj lahka. Saj so imeli zadostno število tečajnic in vse potrebne prostore: kuhinjo s štedilnikom in učilnico.

Tako mi je imenovana zveza poverila vodstvo tečaja v Moravčah.

Dne 28. okt. 1937 je bila v Prosvetni dvorani otvoritev tečaja. Gospa Golobova, tajnica Slov. kršč. žen. zveze, je natančno razložila zbranim dekletom pravila in red, ki se ga bodo morale držati. Nato jim je č. g. dekan Hafner Jernej v kratkem, jedrnatem govoru poudaril potrebo gospodinjskega tečaja. Zaključil je otvoritev g. kaplan Ferkulj Jože, ki je prevzel tudi pokroviteljstvo tečaja.

Drugi dan 29. okt. smo imeli skupno sv. mašo na čast sv. Duhu. Takoj po sveti maši smo se zbrale v naših prostorih. Začel se je pouk. Trajal je vsak dan od 8 zjutraj do 5 popoldne. Dekleta so redno obiskovale tečaj. Ves čas je bil izpolnjen s teorijo in prakso. V dopoldanskih urah je bil razen prve ure praktičen pouk v kuhanju in šivanju; teoretični pa v popoldanskih urah. Učile so se vzgojeslovja, lepega vedenja, gospodinjstva, zdravstva, hranoslovja, sadjarstva, vrtnarstva, mlekarstva, nekaj računstva in spisja. S kakšnim veseljem so črpale to znanje! Iz spisja in računstva so delale naloge, ki

jim bodo lahko služile kot vzorci za poznejši čas.

V kuhinji so se učile kuhati jedila, ki jih premore vsaka kmečka miza. Od preprostih jedil so počasi prehajale k poskušanju težjih, finejših jedi. Saj se morajo tudi na kmečki mizi poznati prazniki. Med tem, ko je ena skupina kuhala kosilo, si je druga skupina v šivalnici prizadevala pri-

dobiti čim večjo spretnost v šivanju. Učile so se predvsem krpanja, mašenja in šivanja perila ter preprostih vrhnjih oblek. Do ročnega dela so imele skoraj vse tečajnice prirojeno veselje. Koliko truda in poznih večernih ur je bilo vložena v lepe prte iz domačega platna! In še marsikatero drugo ročno delo je polnilo dvorano na dan razstave v nedeljo 13. marca t. l. Ljudje, zlasti matere in očetje tečajnic, se niso mogli načuditi, kaj vse zmorejo njihova dekleta. Starši so se veselo zabavali med njimi tudi naslednji dan na slavnostni večerji, ki so jo tečajnice same pripravile v Prosvetnem domu.

Drugo jutro smo imele skupno sv. mašo v zahvalo za podeljeni blagoslov.

Stroški za tečaj niso bili preveliki, ker so se v precejšnji količini krili z donošnimi živili, ki so se zaračunavali po dnevnih cenah.

Ilc Pavla.

*Dekliški krožek
v Sodražici.*

SODRAŽICA

Že zdavnaj bi se bile rade tudi me kaj oglasile v »Vigredi«, ki jo tako rade smo se marljivo pripravljale na tekprebiramo in smo jo zlasti letošnje leto precej razširile med našimi dekletimi. Toda vedno je bilo premalo časa. Spomladi me, potem je bilo treba vedno bolj temeljite priprave za nastop v Ljubljani; medtem smo se udeležile polnoštevilo tudi tabora v Starem trgu. Tako nam je mineval teden za tednom v delu, v pripravah in nastopih, da za kaj drugega ni bilo časa. — Dekliške sestanke smo imele do zadnjega časa redno vsake teden. Spored vsakega sestanka je bil skrbno izbran in vsaka izmed nas je z veseljem prihajala in vedno kar komaj čakala naslednjega sestanka. Koliko res veselih ur smo preživele na teh naših sestankih!

Tabora v Ljubljani smo se polnoštevilo udeležile. 15 dekliških krojev in 14 mladenk v krojih, to je že nekaj, ali ne? Nekaj jih je šlo tudi v narodnih nošah.

Nepozabni so vtisi, ki smo jih prinesle seboj s tabora. Sedaj bomo še z večjim veseljem in navdušenjem povsod delale za naša načela, da bodo zmagala povsod.

METKI V SPOMIN

Dne 21. junija zjutraj je zapel v gorjanskem stolpu zvon mrtvaško pesem. Hitro se je razširila novica, da je Gospod življenja poklical Tebe, draga Metka, po zasluženju plačilo. Sveta sem si, da zaslužiš malo spomina v »Vigredi«. Vigrednice še vedno žalujemo za Teboj. Bila si mi najljubša prijateljica mojih mladih let. Pri-

jazna in ljubezniva si bila in si se odlikovala po izredni nežnosti in dobroti svojega srca. Rodila si se na Viševnici. Bila si hčerka spoštovane slovenske hiše, ki se je že od nekdanj odlikovala po svoji globoki vernosti in iskreni narodni navdušenosti. Zakaj kot Tvoja prijateljica pišem te vrstice? To, ljuba Metka, sama najbolje veš. Tebi se imam zahvaliti za prijazno spremstvo, ki je odločilo za moje nadaljnje življenje. Za to sem Ti iskreno hvaležna in Ti želim:

Naj, o ljuba Metka, truplo Tvoje mirno v grobu temnem počiva, duša pa na mile prošnje moje naj nebeško radost vživa.

Dekle.

Marija Žnidaršič:

POZDRAVLJEN

Novomašniku Lojzetu Sterletu v spomin. Pozdravljen Ti, ki On iz naše srede Te za poslanca božjega je zbral! Prišel je čas, zapustil kmalu boš sosede in se na novo, težko pot podal.

Pozdravljen, kličejo Ti njive in ograde, ki tolikokrat z njimi si kramljal. Zdaj srečen stopaš v Kristove armade, v srcu plamen vere Ti gori svetla.

»Pozdravljen sin!« iz groba glas šepče. Mamica Ti mrtva govori, ki pri Bogu se raduje Tvoje sreče in z nami sina novomašnika slavi.

Pozdravljen, kličemo Ti vsi, ki v zaupanju strmimo Vate. Naj Jezus vlije Ti v srce ljubezni in moči, da reševal boš naše zaslepljene brate.

Gospodinjski tečaj v Dolenji vasi pri Ribnici

DNEVI MILOSTI

Sredi Marijinega meseca nas je sprejel dom Device Mogočne v Lichtenturnovem zavodu pod svoje okrilje. Prvikrat smo se srečale dekleta iz Dolenjske, Gorenjske, Štajerske in Notranjske z isto mislijo in željo: »Prišle smo, da naredimo račun z prošlostjo, da obljubimo ponovno Brezmadežni svojo zvestobo in se navdušimo za božje, večne ideale.«

Pozdravljale smo se in spraševale: »Od kod si? Kdo ti je svetoval, da si ravno v mesecu šmarnic prihitela k Devici Mogočni?« Pa kolikor deklet, toliko različnih virov, ki so pripeljali dekleta k enemu in istemu cilju: k duhovnim vajam v domu Device Mogočne.

Ob 6 zvečer nas je zvonec opomnil, da se je pričel čas milosti. Odhitele smo v kapelo in s tistim trenutkom pričele z molkom. Po večernicah in govoru je marsikateri ušel smeh. Kdo bi zameril? Prišle smo iz trušča in svetnega prerivanja in novi red nam je bil popolnoma tuj. Naslednji dan smo mnoge gledale, katera skrivna vrata bi dobile in zbežale iz miru in tihih sobic v svet, nazaj v burno življenje.

Toda, čim več ur smo prežvele v tihoti, čim več govorov smo slišale, čim bolj smo se skušale približati božjemu Srcu, tem bolj je ginevala želja po vratih, skozi ka-

tere bi ušle. Že je rasla misel: »Ko bi mogla ostati vedno tukaj pri Devici Brezmadežni, v tej spokojni sobici.

In hitro, vse prehitro je prišlo zadnje jutro. Vse prenovljene smo klečale in v naših dušah so nam še odmevale voditeljeve besede: »Kristus mora rasti v vas in ve pojemati,« a že nas je budil krasen, nepozaben spev v življenje: »Mirno naj plava ti čolnič življenja . . .« Privrele so solze v oči: »Zakaj, le zakaj, nazaj v svet med trenje za svetne dobrine?« Pa spet je odgovarjal drug glas: »Saj si si nabrala moči, da boš prišla preko čeri in prepadov k božjemu Soncu.«

Po maši smo hitele v obednico, da se poslovimo od duhovnega voditelja, ki nam je pokazal vso bedo greha, v krasnih besedah lepoto deviškega dekleštva po Marijinem vzoru in življenja po katoliških načelih. Še par trenutkov skupnega življenja je soudeleženka vjela na fotografsko ploščo. Voditelj dr. J. Kolarič nam je zaklical »Z Bogom« in tudi me smo segale po kovčkah in zapuščale dom Device Mogočne.

Od vseh strani se je čulo: »Krasni, prekrasni dnevi! — Najlepsi dnevi mojega življenja! — Mislila sem imeti novo obleko, opustila sem to misel, šla namesto nje v duhovne vaje in srečna, presrečna sem.«

Me, ki smo že okusile srečo zaprtih duhovnih vaj, kličemo vsem dekletom preprostim in izobraženim: »Pridite, odpočijte se ob božji besedi in ljubezni! Prepričajte se!«

Udeleženka.

Magda:

PRAVLJICA

Živel je siromak. Prosjal je, kakor jih prosjači še danes na tisoče in tisoče. Na marsikatera srčna vrata je potrkal. Prosil je za košček kruha, a ljudje so mu dali mesto kruha-kamen, trd kamen. Prejemal je kamenček za kamenčkom. Ni jih spravljaj v svojo malho, pretežka bi bila, polagal je vsakega posameznega krog svojega lastnega srca. Prehodil je tako ves svet, plast kamenja se je kopičila in nehote si je sezidal krog srca — kamenito obzidje.

Čudna pravljica. Ali pomislite, kolikokrat se uresniči — seveda v prenešenem smislu:

Človek z dobrim srcem, z lepo dušo — a sicer revež prosi tolažbe, potrebuje lepe besede, išče usmiljenja. Ljudje mu ne privoščijo lepe besede, nimajo razumevanja zanj — njihova sodba je trda. Kakor kamenje pada vse to v njegovo srce in ruši vse lepo v njegovi duši. Ali je potem čudno, če postane tudi on tak kot drugi in njegovo srce še trše od drugih src?

Kmetijsko-gospodinjska šola v Marjanišču v Ljubljani

S 1. novembrom se začne sedemintrideseti tečaj kmet. gospodinjske šole, ki bo trajal 10 mesecev. Učenke stanujejo v zavodu, ki je pod vodstvom šolskih sester.

Pouk je tetretičen in praktičen. Teoretični obsega verouk, vzgojeslovje, računstvo, slovenščino, kemijo, knjigovodstvo, živiložnanstvo, gospodinjstvo, zdravstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, mlekarstvo, živinorejo in poljedelstvo.

Praktično se učenke vežbajo v kuhanju in konzerviranju, ročnem in strojnem šivanju, preji in tkanju, pranju in likanju, mlekarstvu in sirarstvu, vrtnarstvu itd.

Učenke, ki se žele izvežbati za samostojno vodstvo večjih gospodinjskih obratov, morejo ostati dve leti na zavodu, da spopolnijo in poglobijo svoje teoretsko in praktično znanje.

Popolna oskrbnina znaša mesečno 450

din. Za manj imovite je na razpolago par znižanih mest.

Sprejeta učenka naj vzame s seboj obleko, perilo in obutev potrebno za delavnik in praznik. Nadalje: 2 para rjuh, štiri prevleke za blazino, štiri brisače in štiri servijete. Perilo je lahko iz domačega platna.

Dekleta, ki hočejo biti sprejeta v šolo morajo:

1. dovršiti 16 leto in biti zdrave ter moralno neoporečne.

2. predložiti zadnje šolsko spričevalo

3. Navesti stan in poklic staršev

4. predložiti obvezno izjavo a) učenke, da se bo ravnala po hišnem redu, b) staršev, ali varuha, da bodo krili stroške šolanja.

S temi podatki in prilogami opremljeno lastnoručno pisano, nekolokovano prošnjo za sprejem, naj pošljejo na

Vodstvo gospodinjske šole v Marjanišču v Ljubljani

vsaj do 20. septembra 1938.

Mladinski list Vrtec. Z novim šolskim letom bo začel izhajati naš mladinski list Vrtec v novem založništvu in pod novim urednikom. Med počitnicami se je izpopolnil in ves prenovil, da bo naši mladini še veliko bolj kakor do sedaj nudil zabave, razvedrila, pouka in premnogegega pjasnila, ki ga potrebuje za šolo in življenje. Kot najstarejši slovenski in katoliški mladinski list bo vodil mladino v izvenšolskem času, pa tudi v šoli po vseh tistih lepih potih, ki jih mladina tako rada hodi. Ob njegovi roki bodo naši otroci spoznavali lepoto lepe slovenske zemlje, slovenske besede, slovenske pesmi, slovenske pravljice in povesti; spoznavali bodo velike slovenske može in žene in pota, ki so jih hodili, da so nam pripravili sedanjo kulturo in prosveto. Preko slovenskega doma pa jih bo Vrtec seznanjal tudi z lepoto jugoslovanske zemlje, naše ljube domovine, s šegami in navadami naših bratov, s katerimi nas je slovanska kri in božja previdnost združila v skupni državi, naši Jugoslaviji. Preko vseh teh spoznanj in dognanj pa bo umel naš Vrtec voditi našo mladino tudi po potih, ki vodijo do značajnih in plemenitih ljudi, da bo, ko s svojo mladostjo, lepim in plemenitim značajem stopi na svojo življenjsko pot, hodila

le ona pota, ki jo vodijo iz srečnega sedanjega življenja, v še srečnejše večno življenje. — Iz tega Vrtčevega programa morajo naši katoliški starši povzeti zase opomin, da naročajo svojim otrokom le Vrtec; Tudi mi ga prav toplo priporočamo vsem katoliškim materam, da ga naroče za svoje otroke.

Vrtec se naroča na posamezni naslov pri upravi Vrtea, Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna, na vsaki šoli pa pri g. učitelju-poverjeniku, ali gospodični učiteljici-poverjenici. Za ceno din 2.50 na mesec dobi vsak naročnik poleg vsakomesečnega Vrtea še za božič in za veliko noč lepo mladinsko knjigo.

*

SOLA

Mesec september je v znamenju začetka šolskega leta, ki stavi na gospodinjo in mater marsikatero težko zahtevo in veliko skrb. Če je bilo lani vse v redu in so minile počitnice v veseli sproščenosti, se otroci veselo vračajo nazaj v šolske klopi in kakor so šteli dneve do počitnic, tako štejejo zdaj dneve do šole. Kopianje, izleti, igre vse je zgubilo svoj mik, največjo privlačnost ima pa dijaški semenj, da si vsak čimprej oskrbi nove knjige in na njih poskusi svoje nekoliko obledelo znanje. Nekateri vzgojitelji so mnenja, da 1 uro učenja na dan tudi med počitnicami ne škodi. Gotovo dijakom, ki so to dosledno izvajali, začetek šole ne bo delal preveč skrbi. Vendar velika večina vse počitnice knjige tudi pogledala ni, zato je izvid prve konference navadno porazen. To pa še ni tako

huda nesreča, ker se potem dijak ali dijakinja tem skrbneje oprime učenja in je že v drugi konferenci na tekočem. Gotovo je dobro, da dijak v počitnicah ne lenuhari, ker je to v njegovo duševno in telesno škodo, vendar bi se moral ta čas porabiti predvsem zato, da si razširi obzorje, da spozna svojo ožjo in širšo domovino, da se podrobneje bavi s slovstvom in da sledi svojim prav posebnim nagnjenjem in se spopolnjuje v spretnostih, za katere med šolo ni časa, da riše, modelira, izrezava, popravlja in preiskuje električne naprave in sploh vse, kar je poškodovanega pri hiši. Nekateri si tako naberejo mnogo znanja in izkušenj in pri tem delu tudi spoznajo svoj bodoči poklic. Zato so vsega pomilovanja vredni dijaki, ki imajo ponavljalne izpite. Vse počitnice ima pred očmi samo tisti nesrečni predmet, v katerem je padel, in nervozna skrb če bo naredil izpit ali ne, mu ne pusti do pravega oddiha. Poznam očeta, ki trdi, da svojim otrokom ne bo pustil nikdar delati ponavljalnih izpitov, češ: »Če v desetih mesecih ni izdelal, naj pa ponavlja, zakaj naj zaradi enega zanikrneža trpi vsa družina!« V gotovem oziru je tudi to stališče pravilno in morda se otroku prav s tem letom, ki ga prostovoljno ponavlja, odpro novi vidiki, da bo poslej lažje izhajal. Po drugi strani je pa zopet škoda leta in vseh stroškov, ki jih marsikateri starši le s težavo zmagujejo. Pa to je sedaj za nami, sedaj je šola, z vsemi skrbmi in stroški, in naša dolžnost je, da učeči se mladini pomagamo in jo v njenih prizadevanjih podpiramo, da bo rasla nam v veselje in v korist človeški družbi. Ne bomo pa tega dosegli z nerganjem in stokanjem nad bremenimi, s priganjanjem, da pride že skoro do kruha, ker mislim, da ni težjega problema v krizi naših dni kot nezaposlena mladina. Naj le čuti težo in res-

nost življenja! V vseh težavah naj pa ne izgubi poguma in zaupanja, poguma za življenje in zaupanje v svojo mlado moč in znanje, ki ga v vseh neprilikah še bogati in izpopolnjuje. Le tako bo zrastle v močne osebnosti, ki bodo v stanu izoblikovati usodo bodočih dni!

KAJ BI ŠE VKUHALA?

Ko gospodinja pregleduje svojo že skoro polno shrambo sadnih in zelenjavnih shrankov, pa vidi še nekaj praznih kozarcev. Nobeden naj ne ostane prazen! To bodi geslo in morda boš prav v naših navodilih našla kaj primernega. Saj je »Vigred« že lani prinesla celo vrsto preizkušenih navodil. Če jih pregledaš, boš gotovo še kaj našla, kar bi po zimi rada imela in sedaj še lahko popraviš.

Stročji fižol v slani vodi. Mladi stročji fižol otrobi, stehtaj in pokuhaj pet minut v slanem kropu. Stresi ga na rešeto in pusti, da se popolnoma ohladi. Ohlajenega vložil v posodo; ta je lahko teklena, porcelanasta ali lesena. Vloženega zalij s slano prekuhano, popolnoma ohlajeno vodo; na kg fižola $\frac{1}{4}$ l vode 10—12 dkg soli. Površino pokrij s prtičcem, obloži z deskami in obteži s kamni. Od časa do časa ga umij, če je potreben zaliti, ga zalij s slano, prekuhano, popolnoma hladno vodo. Ta način je pripraven zlasti za večja gospodinjstva, pa tudi za preprosto kmečko gospodinjstvo.

Slane kumare. Za 5 literski kozarec pripravi približno $3\frac{1}{2}$ kg za ped dolgih zdravih, lepo zelenih kumar, jih dobro operi in vsako 3—4 krat prebodi s čisto pletilko. Potem jih skrbno vložil v kozarec. Vmes pa polagaj liste vinske trte, koper, in kolesčke hrena. Potem skuhaj 2 l vode, 12 dkg soli, nekaj stolčenih zrn popra in 1 lavorjev list. Vre naj počasi 10 minut. Ko se shladi, odstrani dišave in vlij na kumare, da jih tekočina dobro pokriva. Kozarec samo rahlo zaveži in postavi na topel vendar senčnat prostor, da kumare povro. To traja 8—14 dni. Ko se ne vzdigujejo več zračni mehurčki, kozarec neprodušno zaveži in shrani do uporabe.

Gobe v kis. Majhne trde gobe jurčke osnaži, operi in pusti 5 minut v vreli slani vodi, da samo giblje, zavreči ne sme. Med-

tem kuhaj 10 minut eno tretjino l kisa, eno tretjino l vode, košček zrezane čebule, zrno česna, vršček pehtrana, kolesček limone, lavorjev list, sol in nekaj zrn popra. Potem odcedi, stresi v zmes tuđi odcejene gobice, ki naj zopet samo gibljejo 5 minut. Še vroče napolni v polliterke kozarce, neprodušno zaveži in kuhaj v sopari 35—40 minut. Te gobice niso tako kisle kot običajno in jih lahko rabiš za dodatek k omakam ali za rižoto.

Solata iz paprike. Lepo svetlo zeleno papriko prereži in odstrani seme. Potem jo zreži na rezance, potresi s soljo in pusti čez noč. Drugi dan jo ožmi in naloži v čiste kozarce. Medtem kuhaj 10 minut dva dela k'isa in 1 del vode, l malo na kolesca zrezano čebulo, pol lavorjevega lista in vlij še vroče čez vložene paprike. Ko se shladi, nalij za prst visoko dobrega olivnega olja, zaveži in shrani. Čez 2—3 tedne že lahko postrežeš z njo. Zmešaj jo med zeleno solato ali pa daj samo in na kolesce zrezane paradiznike vmes.

KUHARSKI ZAPISKI

Buhteljni. Daj v globoko skledo 1 kg bele moke. V $\frac{1}{8}$ l mlačnega mleka stopi 4 dkg kvasu in 2 dkg sladkorja, primešaj še malo moke in vlij v jamico, ki si jo naredila v moki, potresi z moko tudi po vrhu in pusti, da vzide. Potem dodaj 15 dkg stopljenega presnega masla, 15 dkg sladkorja, sok in lupino polovico limone, nekoliko muškata, kavno žličko soli, 3 rumenjake, 2 velika, prejšnji dan kuhana in zribana krompirja in po potrebi mlačnega mleka. Testo dobro vdela in pusti pol ure počivati. Potem ga zvaljaj na pomokani deski v debelo klobaso in sreži na 32 kosov. Vsakega nekoliko raztegni, nadevaj z žličko gosto kuhane marmelade, zavij kot majhen zavojček, pomoči v stopljeno presno maslo in z gladko stranjo na vrhu naloži na pekačo. Ko še enkrat tako visoko vzidejo, jih daj v dobro segreto pečico in jih peči $\frac{3}{4}$ ure. Pečene zvrni na desko in pokrij s prtičcem, da se shlade.

Češpljevi cmoki. Mislim, da je ni sladice, ki bi bolj prijala starim in mladim kot češpljevi cmoki. Pa se potem hvalijo, koliko jih je vsak pojedel, le malokdo pa pomiluje gospodinjstvo, ki je morala pripraviti

tako število teh okusnih bomb. Navadno jih delamo iz krompirjevega testa. Danes pa prinašamo navodilo za kuhano testo, ki je še prav posebno okusno. Zavri $\frac{1}{4}$ l vode, za noževo konico soli in 3 dkg presnega masla. V vrelo vodo vsuj 14 dkg moke in mešaj, da se testo loči od žlice in ponve. Še v toplo zamešaj 1 rumenjaka in 1 celo jajce, da dobiš krepko testo in pokrito postavi na hladno. Na pomokani deski povaljaj v klobaso, zreži v enakomerne kose in zavij v vsakega 1 češpljo, kateri peško zamenjala s koščkom sladkorja. Cmoki naj v odkriti posodi 10 minut vro v slani vodi. Kuhane odcedi in povaljaj v s presnim maslom precvrtilih in nekoliko osladkorjenih drobtinah. Mesto češpelj vzameš lahko tudi marelice ali košček oslajenega jabolka ali namočene suhe češplje ali marelice.

Jabolčne rezine. Zribaj 10 dkg mrzlega kuhanega krompirja in zamesi s 5 dkg sladkorja, 5 dkg zmletih lešnikov in 1 rumenjakom hitro v testo, obloži z njim primerno pekačo pol cm debelo in pusti $\frac{1}{4}$ ure. Potem plošče večkrat prebodi z vilicami in blede rumeno zapeci. Medtem olup 1 kg jabolka, jih zreži ali nakrhlijaj na listke in s 4 dkg rozin, sokom 1 limone, 2 žlicami vina, malo cimeta in 8 dkg sladkorja duši do mehkega. S temi jabolki namaži pečeno ploščo in pokrij še s snegom iz 2 beljakov, katerega si z 8 dkg sladkorja še 10 minut mešala. Vse skupaj potresi s sladkorjem in v dobro segreti pečici rumeno zapeci.

OGLEDALO VEČKRAT VARA,

če gre za zdravje zob. Tudi najbolj lepim, belim zobem grozi n e v a r n o s t zobnega kamna, ki opravlja svoje uničevalno delo na notranji strani zob. Če se hočete izogniti posledicam — omajanju in izpadu tudi najbolj zdravih zob — tedaj negujte svoje zobe redno s Sargovim Kalodontom. To je edina zobna krema v naši državi, ki vsebuje sulforicinoleat in uspešno deluje proti zobnemu kamnu.

Masleni zavitki. Zadnjič smo se naučile masleno testo in smo pripravile res dobre kremove rezine. Danes pa poskusimo z maslenimi zavitki. Masleno testo pripravimo kot zadnjič in ga zvaljamo za nožev rob debelo. Potem ga z nožem zrežemo v dva

prsta široke trake, ki jih ovijemo okoli pločevinastih modelčkov ali papirnatih zvitkov. Začnemo pri ožjem koncu in navijamo proti širšemu, dokler nam ne zmanjka testenega traku. Druga vrsta naj za 1 cm pokriva prvo, da ne bo v pečinih zvitkih lukenj, ker se se lahko že zadnjič prepričale, da masleno testo pri peki vskoči. Tako navite modelčke naloži na pekačo in v zelo vroči pečici speci. Pečene previdno snemi in nadevaj z oslajenim snegom iz beljakov ali, kar je še boljše, z oslajeno stepeno smetano. Lahko pa zameš vsakega polovico in s to zmesjo napolniš zavitke. Ne pozabi zavitke, preden jih daš v pečico, namazati z raztepenim jajcem.

Za vsakega nekaj. Zreži na kocke 20 dkg mesa, 20 dkg olupljene safalade, 20 dkg osnaženega, napol kuhanega korenčka, 15 dkg osnaženih gob, odšavi s soljo, poprom, zrnom strtega česna in nekoliko kumne in zmešaj z zvrhano žlico moke. Precvri na 5 dkg olja pol sesekljanje čebule, dodaj zrezano in zmešano meso in 1 na rezance zrezano papriko in praži, da se meso zmeha. Potem dodaj žlico paradižnikove mezge ali 2 olupljena in na kocke zrezana sveža paradižnika, zalij s $\frac{1}{2}$ l vode in pusti vreti, da se vse dodobra zmeha. Potem potresi z oprazenimi žemljami in postreži.

Marija Žnidaršič:

PRENOVLJENI DOMOVI

Dekle, povej!
Zakaj več nagelj ne cveti
na Tvojem oknu
in rožmarin več ne dehti? —

Kako so prazni naši zdaj domovi
brez nageljnov in rožmarina,
kjer prej dehteli rdeči so cvetovi
bohoti bela se gardina.

Dekle, povej!
Zakaj zamrl srebrni glas
je pesmi tvoje,
zakaj je zaskrbljen obraz? —

Kako so mrzli naši zdaj domovi,
ko je zamrla tožna melodija,
kjer prej doneli mehki so glasovi,
zdaj gramofon tam mlade duše ubija.

Dekle, povej! Zakaj v družinski sobi, kjer že stoletja kraljeval je križ je stena prazna? —
Mar ni ti tuj ta lažni paradiž?

O, ti molčiš! Kaj nisi zadovoljna, saj hiša je moderno lice zdaj dobila, kaj res je tvoja duša še vedno bolna, čeprav si križ s stene odstranila? —

M. J.:

PRVA POMOČ

Krvavenje.

Krvavenje je dvojno: notranje in zunanje. Pri jetičnih ljudeh, ki imajo bolna pljuča, preje gnoj krvno žilo, ki teče v sopila in dušnik, bolnik izkašlja svetlordečo kri. Takega bolnika je treba mirno položiti na posteljo ter mu dobro položiti glavo in ves gornji del telesa.

Če je kri iz želodca, je temnordeča in včasih pomešana z ostanki jedi. Treba dati mrzle obkladke na želodec. Kos ledu stolci na male koščke in dajaj bolniku naj zauživa. Izbljuvano stvar je treba pokazati zdravniku. Krvavitev in bljubavnje krvi iz želodca je zelo nevarno in je nujno treba zdravniške pomoči.

Zunanje krvavitve.

Imamo dve vrsti žil. Žile dovodnice, ki dovajajo kri k srcu. Vidimo jih na roki pod kožo. Žile odvodnice pa odvajajo kri od srca po telesu. Teh ne vidimo, vendar na raznih mestih telesa lahko občutimo njihovo utripanje. Na obeh straneh sapnika, za pestjo, pod kolenom, v gležnju, na notranji strani stegna. Kri iz žile odvodnice je silno umazana in je treba hitre pomoči, ker bolnik lahko izkrvavi.

Krvavitev iz žile dovodnice ustavimo, če dvignemo krvaveč u kvišku, namočimo v mrzlo vodo kos lepe, čiste vate in pritisnemo na rano.

Ko se je kri ustavila, operemo rano s prekuhano, hladno vodo in zavežemo.

Mnogokrat se pripeti, da počí žila na nogi, posebno pri ljudeh, ki opravljajo težka dela in imajo vsled tega razširjene žile. Komur krvavi iz žile dovodnice na mečah, ga položi na hrbet, dvigni nogo za peto in tišči s prstom toliko časa na žilo,

dokler ne dobiš mokre vate. Položi jo na rano, tišči nekaj časa na njo, potem pa obveži tesno k nogi.

Najnevarnejše je krvavenje iz žil odvodnic. Pritisni krvavečo žilo med rano in srcem, v vsakem slučaju pa takoj pokliči zdravnika. Vzeti moraš močan povoj ter zavezati, dokler ne prispe zdravniška pomoč. Vendar ud ne sme ostati preko tri do štiri ure zavezan, ker sicer otrpne.

VPRAŠANJA IZ ZDRAVSTVA

Odgovarja dr. M. Justin.

Skrbeča mati. Poročena ste že 8. leto. Imate 3 otroke. Ko ste pri prvem porodu vstala, Vas je v križu bolelo in so nastopili nato napadi z groznimi bolečinami; pri tem Vas je mrazilo, dihali niste mogli 5 do 10 minut; včasih je napad trajal do 2 dni. Po napadu je bila voda temna in gosta. Napadi so bili povzročeni vsled jeze, ki ste jo stresali nad služkinjo. Po odstranitvi slepiča tudi napadi niso prenehali. Pri zadnjem porodu v bolnici so tam ugotovili obolenje na ledvicah. Držati se morate dijete, sicer dobite napad. Če ste vesela v družbi, pa pozabite na bolečine. — Prosite za nasvet glede obolenja.

Po vsem Vašem popisu morate res imeti neko obolenje na ledvicah, ki pa se Vam ne pozna in je na vodi ne more zdravnik ugotoviti, če res držite dijeto. Kakor hitro boste pa Vi prekršili dijeto, ali se bolj žalostili, jezili ali telesno trpeli preveč, pa bodo zopet napadi in tedaj bo zdravnik lahko ugotovil zopet na vodi znake ledvičnega obolenja.

Držite dalje dijeto, neslano, brez začimb (poper, česenj, čebula, žefran, sol, paprika itd.) Ogibajte se alkohola in črne kave, pa jejte le to, kar Vam je zdravnik predpisal. Surovo maslo lahko zavživajte, sadje tudi, na olju narejene stvari tudi, samo soliti ne!

Usahli cvet. Stara ste 34 let, neporočena. Nek zloglasni možki Vas je pred leti posilil in Vi ste začutili, da se Vam po nekaj dnevih nek belkast gnoj iz spolovil izloča. Peklo vas je in čez mesec dni pa Vas je začela boleti maternica in oba jajčnjaka. Ko ste iskali pomoči pri zdravni-

ku in mu vse povedala, Vam je dal navodila za zdravljenje. Gnoj se je še izločal, toda nekoliko spremenjen, bolečine so sicer nekoliko popustile, toda konca ni bilo. Sijajne prilike za poroko ste med tem v začudenje vseh domačih odklonili, vzroka niste nobenemu navajali. Vsled tega ste zasovražili vse moške. Pamet pa prevladuje in uvidevate vedno bolj, da ne gradi tega vse sovražiti in da bi bilo le po si ustvariti svoj dom, ker leta teko. —

Tudi to je zgodba velikega števila naših deklet. Oj ti blažena in lepa nedolžnost, kaj vse je bogastva, miru in sreče v tebi! Koliko nemira, skrbi in težav pa prinese igračkane in neprevidnost. Spolni gon je poleg gona za hrano in obstoj pri moškem najmočnejši in se ni z njim spuščati v boj. Njemu se kaže edino izogniti. Sicer nobeno dekle ni sigurno, da ne pade, da ne podleže. Oba sta kriva, če se kaj zgodi. Prilike ne dajati, prilike ne hoditi pred nos na eni strani, priložnosti se izogniti, odločnost volje napram prvim namigovanjem od strani moškega na drugi strani, pa bo prav in marsikaj odpadlo. Ej kako hitro žensko srce zapazi in sramežljivost ve, kdaj kak moški cilja v kako nedovoljeno stran! Vsaka popusljivost in prizanašanje se tu maščuje. Vedeti je treba, da so posebno pohotni navadno vsi okuženi, sicer je pa vsako spolno občevarje izven zakona nered, ki se maščuje pre rad prej ali slej.

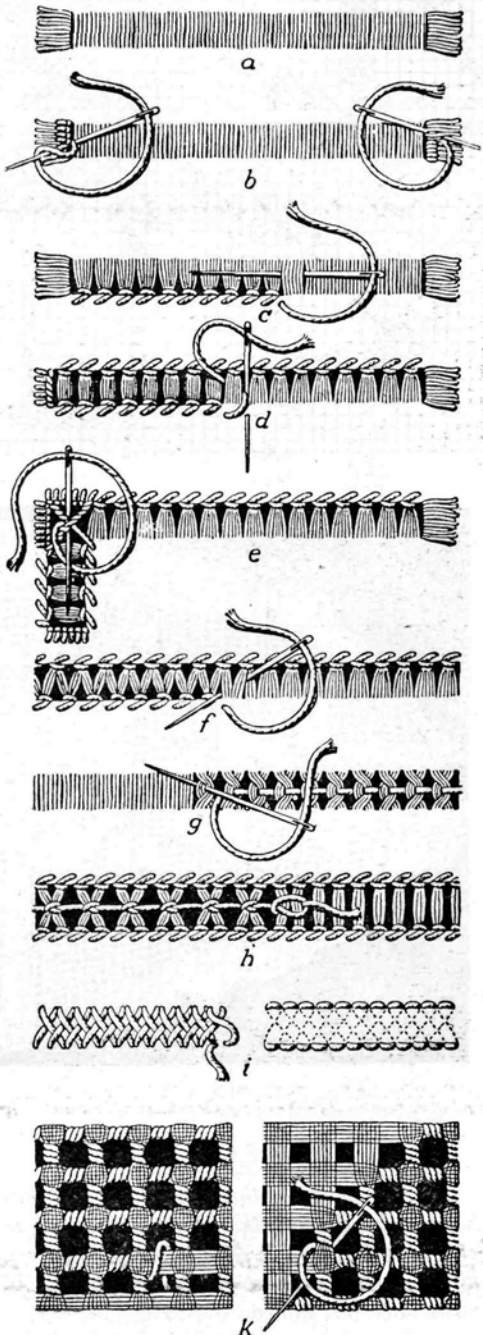
Lepo in moško in edino pravilno pa je bilo, da ste vse sijajne ponudbe za možitev odklonili med okuženjem. To je tudi neko junaštvo, čeprav bi kdo rekel, da je to egoizem, češ, zase se boji, da bi jo ne spoznali, da je okužena. So nekatere, ki gredo tudi okužene v zakon. To je naravnost hudobija, zločin, vedé okužiti še zakonskega druga in v zakonu hliniti potem zdravje in se delati nevedno, češ, kaj vem jaz, meni ni nič, kje si pa zbolel, kje si se okužil, moj mož?

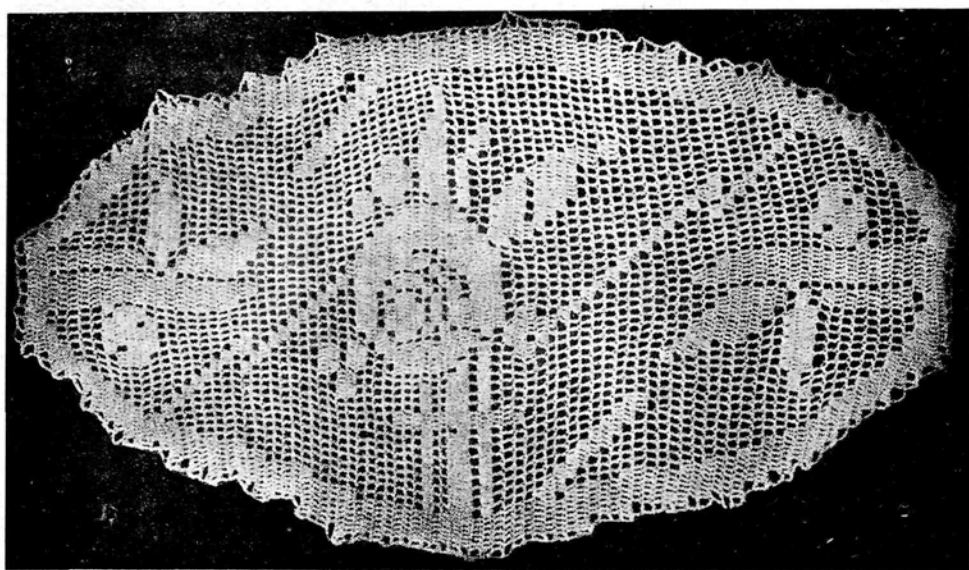
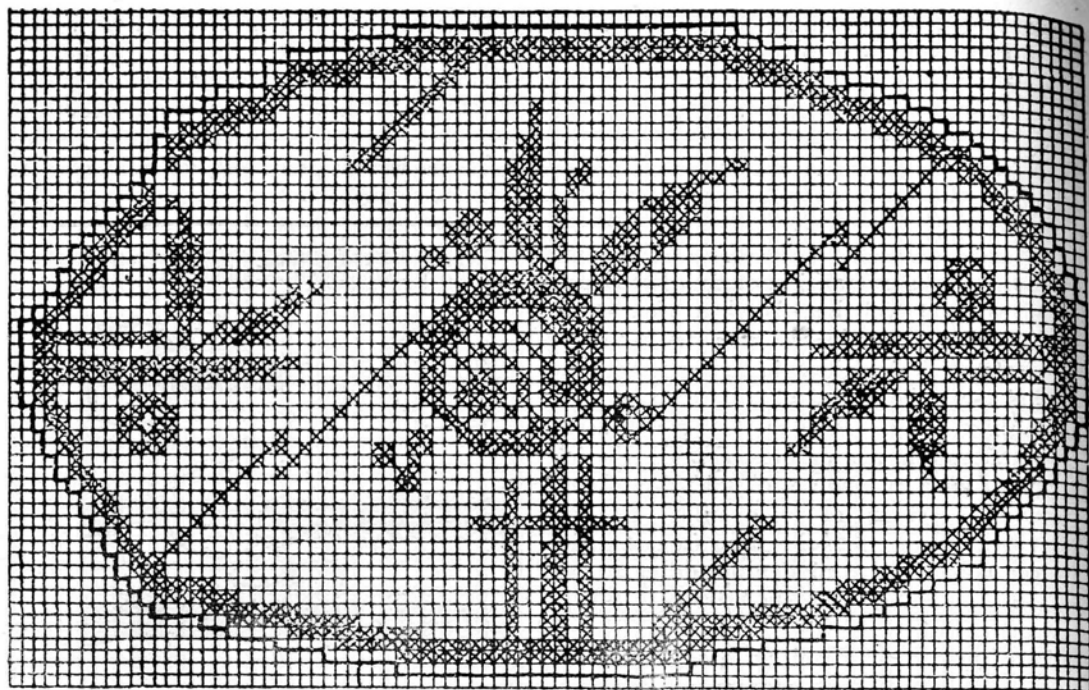
To je večkrat začetek razprtij, nezaupanja, razdora v družini. To ste Vi vse preprečili s tem, da ste se odrekla ponujeni možitvi. Vsa čast Vam!

In sedaj? Zdravite se po vseh predpisih!

Če se hočete le poročiti in to je za vsako zdravo dekle normalen pojav, glejte, da se najprej res temeljito pozdravite.

Vesten specialist Vam bo šel na roko in če bo stanje brez bolezenskih klic spolne bolezni obstalo in po preteku več mesecev — tudi po pol leta in več se mora včasih računati — potem se mirno poročite. Ne mislite pa več na preteklost, da Vam živci ne bodo uničeni.

A. L.:

IZ MOJIH ZAPISNIKOV.

Zemlja je oni planet, na katerem naj bi se vzgajali svetniki potrpežljivosti. Ker pa je vsaka duša k takemu svetništvu poklicana, pač preiskusov njene potrpežljivosti noče biti konca.

Bodi hvaležna za to, da moraš od časa do časa tudi kaj težkega prestati.

Če težave svojega življenja dan na dan preračunavaš, jih napravljaš vedno težje.

Če se je kdo spozabil v neprijaznosti napram tebi, mu nikar ne šteje tega v zlo — tudi v mislih ne. — Čim bolj natančno nosiš vrsto njegovih grehov v svojem spo-

Kaj imam v roki?

Seveda če roke ne odprem, je to kar tako na slepo težko uganiti.

Težko je tudi uganiti, kaj je v zrnih žitne kave: žgana škrobovina ali aromatični praženi slad . . . Če pa zrna odpremo, bomo videli, da ima Kneippova v vsakem zrcu dragoceno praženo sladno jedro — to je pa tisto, kar daje kavi iz Kneippove visoko redilno moč, prijeten, zrnati kavi podoben okus in polno aromo.

Kneippova
SLADNA KAVA

minu, tem težja ti bo prijaznost z njim in tihi gnev ti bo o prvi priliki ušel preko usten, kar vaju bo za trajno ločilo.

Pritožbe nad soljudmi te napravijo bolj in bolj brez ljubezni; niti v misli se ne smeš baviti z njimi.

Čim nizkotnejše je tvoje mišljenje o ljudeh, tem nepravilnejše je tvoje obnašanje napram njim.

Če v svoji samoti pomiluješ sama sebe, češ, kako hudo se mi godi, tem bolj bodo rastle težave, ki te obdajajo.

Četudi brez vsakršnih besed in samo v svoji notranjosti obsojaš svojo tovarišico, ona to intuitivno sluti; razmerje med vama se ostri, razpoloženje slabša; nevarnost nastaja, da pride do obojestranskega izbruha. Kako grenak bo ta! in kako daleč pojmeta narazen!

Če trpke besede svoje tovarišice ne vzameš povsem za resne in jih nimaš za njeno resnično mnenje, jo prisiliš, da bo miljeje govorila.

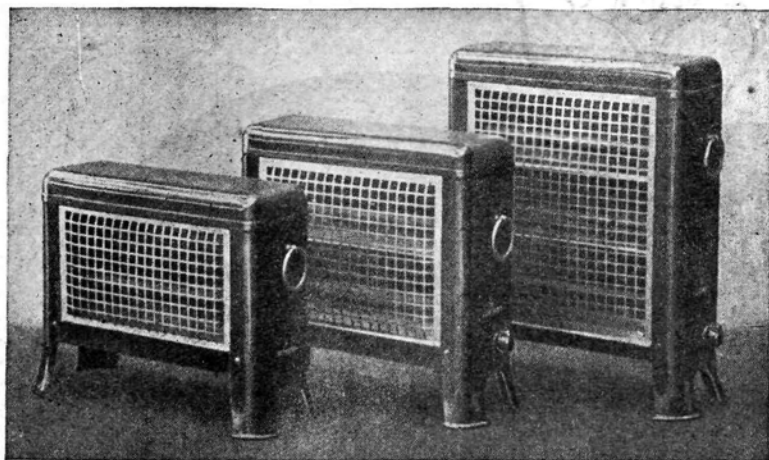
Če ljubezen — da ohrani družabnost in skupnost — hodi po poti mirovne politike, je najspretnejši diplomat. Besede, ki ranijo, kratkomalo presliši, vedno je pripravljena odpustiti in se spraviti, pa naj bi bilo tudi sedemdesetkrat sedemkrat na dan. Celó v mislih skuša: pozabiti, prenesti, molčati. In ko krivični tožniki tekmujejo, da bi našli čim več in čim težjih obsodb, jih skuša pomiriti ter jim posreduje blažjih misli.

V trenutku, ko se premagaš in tudi kaj težjega odpustiš, rasteš, ker samoljubni jaz z njegovimi malenkostnimi predsodki potisneš nazaj in pridobiš na plemenitosti.

Ljubezen se odpove pravici, da bi se branila; svojih pravic kratkomalo ne iznaša, ker — molči.

Kako naj pomiriš neznosnega človeka? S tem, da ga poprosiš za nasvet. Kako omiliš njegovo jezo? S tem, da priznaš svoj prestop, pa četudi je njegov večji in ti več trpiš radi njega.

Za bližnjo jesen — električne peči

**MESTNA
ELEKTRARNA**
Vam nudi
udobno in
prijetno top-
lofo po nizki
tarifi za
ogrevanje
po ceni
90 para
za kilovatno
uro.

Opremljajte kopalnice z električnimi ogrevalniki za vodo ;
ogrevanje avtomatično pri nizki nočni tarifi
60 para za kilovatno uro

Največji slovenski denarni zavod

Mestna hranilnica Ljubljanska

ima lastnih rezerv okoli

Din 25,000.000.—

Nove in oproščene vloge

Din 195,900.000.—

so vsak čas izplačljive brez vsake omejitve

Za vse obveze hranilnice jamči

Mestna občina Ljubljanska

**„Chlorodontove oglase
naj čitam ?**

Zakaj pa? Saj nisem več majhen otrok, ki bi mu bilo treba vtepati čiščenje zob. Ali pa mar mislite, da kdaj pozabim očistiti si zjutraj najprej zobe ?“

Aha, smo že skupaj, dragi prijatelj! Če bi čitali naše oglase, bi vedeli, da je zobna nega s Chlorodontom pred spanjem važnejša kot zjutraj. Sicer se začno ponoči ostanki hrane kisati in povzročajo zobno gnitje (karijes). Zato: „zvečer kot zadnje Chlorodont - potem šele v posteljo!“

Domači proizvod.

Ako gre za zavarovanje pride v poštev le

Vzajemna ← **LJUBLJANA**
zavarovalnica ↓ **Miklošičeva 19**

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi; 2. doživetje, smrt; rente in dote v vseh možnostih; posmrtninsko zavarovanje »KARITAS«. Zavarujte sebe in svoje imetje vedno pri naši domači slovenski zavarovalnici.

Skrivnost terpentinovega mila

ZLATOROG

obstoji v tem, da vas nikdar ne razočara. Dobrota terpentinovega mila ZLATOROG je bila prvovrstna včeraj, je danes in bo jutri. — Na terpentinovo milo ZLATOROG se morete zanesti, kajti to milo je preizkušeno in se obnese pri vsakem pranju znova.

